opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײַנט 10 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 211 | Łódź, Czwartek, 8 września 1932 r. | צענטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, ז׳ אלול תרצ״ב | № 211

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטרים־אַוועניו 21, טעל. 224-71

אויב מ׳וועט אויסדריקען אומצופרידן

וועט דער רייכסטאג פונאנדערגעלאזט ווערן

בערלין, 7 (ספּ. טעל.)

קומענדיגן מאָנטאג וועט פאָרקומען אַ זיצונג פונם דייטשען רייכסטאג, אויף וועלכער עס וועט געלייענט ווערען די עקספּאָזע פון דער רעגירונג.

אויב עס וועט נאָך דעם אויסגעדריקט ווערען אומצופרידן דער רעגירונג, וועט דינסטאג נאָך דער רייכסטאג פונאנדערגעלאָזט ווערען.

דעם היינטיגען שבת וועט דער פּרעזידענט הינדענבורג אויפנעהמען דאָס נייע פּרעזידיום פון רייכסטאג.

בערלין, 7 (ספּ. טעל.)

אין דעם עקספּאָזע, וואָס פאָן־פּאפען וועט האַלטען אין נאָמען פון דער רעגירונג, וועט דער עיקר גערעדט ווערען וועגען דער אויסלענדישער פּאָליטיק און וועגען די בעוואָמענונגס־פּאָסטולאַטען פון דייטשלאַנד.

דערווייל האָבען די קאָמוניסטען אין סאָציאַל־דעמאָקראַטען שוין צוגעגרייט אַ רייה פאָרשלאָגען, און צווישען זיי, אויך וועגען דעם ווירטשאַפטליך־פינאַנציעלען דעקרעט פון הינדענבורג׳ן פון דעם 4־טען ד. ח.

פון גוט אינפאָרמירטע קרייזען גיט מען איבער, אַז אויב די פאָרשלאָגען זאָלען אַדורך, וועט דער רייכסטאג תיכף ומיד פונאנדערגעלאָזט ווערען.

אַ צווייטע ווערסיע זאָגט, אַז דער רייכסטאג זאָל פונאנדערגעלאָזט ווערען ערשט סוף נייע וואָך.

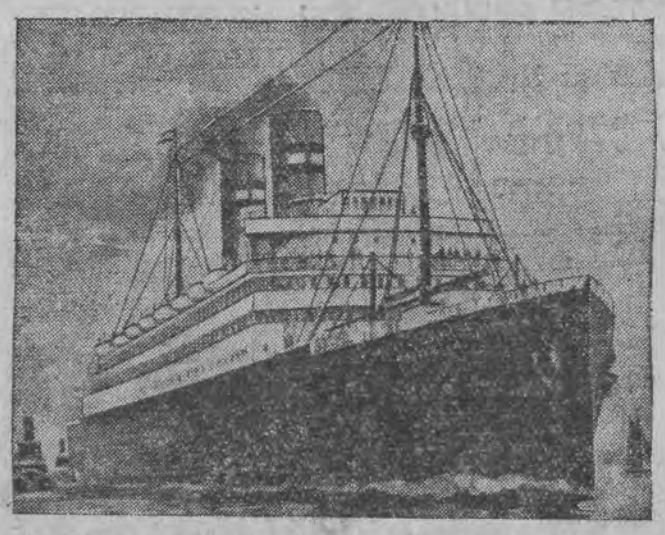

אויפ׳ן גרויסן האַלענדישען אָקעאַן־דאַמפער „ראָטערדאַם״ איז אויסגעבראָכען אַ בונט, אַזוי, אַז די שיף האָט געמוזט בעזעצט ווערען דורך מיליטער.

די נייע מיניסטערען

נעהמען איבער זייערע רעסאָרטען

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש)

כידוע, האָט דער ניי־נאָמינירטער פינאַנץ־מיניסטער, פּראָפ. וו. זאַוואַדזקי לעצטענס פערנומען דעם פּאָסטען פון אַ מיניסטער אָהן אַ פּאָרטפעל אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט, און האָט קאָנצענטרירט אין זיינע הענד אַלע ווירטשאַפטליכע ענינים, זייענדיג אין דער הינזיכט די רעכטע האַנד פונ׳ם פּרעמיער פּריסטאָר.

איצט איז וואהרשיינליך, אַז זייענדיג פינאַנץ־מיניסטער, וועט ער דאָך ווייטער אויספיהרען די פּריהעודיגע פונקציעס, אַלס פערטרעטער פון פּרעמיער אין דער רעגירונג.

• • •

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש

היינט 11 פאָרמיטאָג איז אין פינאַנץ־מיניסטעריום פאָרגעקומען דאָס פייערליכע זעגענען זיך מיט׳ן דימיטיאָנירטען מינ. ה׳ יאַן פּילסודסקי, און דער קבלת פּנים פונ׳ם נייעם מיניסטער זאַוואַדזקי.

דאָס זעלבע איז פאָרגעקומען 3 בייטאָג אין באַהן־מיניסטעריום מיט׳ן אַוועקגעהענדען מינ. קיהן אין דעם ניי־נאָמינירטען מינ. בוטקעוויטש.

די בעשווערונג פון נייעם באַהן־מיניסטער וועט פאָרקומען מאָרגען.

מען ווייזט שוין איבערצוגעבען, אַז די נייע וואַהלען זאָלען בעשטימט ווערען אויף מיטען נאָוועמבער, און אַז די היטלעראַוועצעס גרייטען זיך שוין צו דער נייער וואַהל־אַקציע.

ארונטערגעריסען א פערזאמלונג פון טעקסטיל־ארבייטער איז לאדז.

(—) די וואָך זענען פאָרגעקומען פערטרויערליכע בעראַטונגען צווישען די אָפיציעלע שאַפט פון די קלאַסען־פעראיינען „פּראַצאַ״ און כאַדע, אויף וועלכע עס איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון בילדען אַ צווישען פעראיינס־קאָמיסיע, וואָס זאָל ביי דער אַלגעמיינער לאַגע איבערנעהמען דעם יודע׳ פון דער עקאָנאָמישער אַקציע.

ענדגילטיג האָט דער ענין געזאָלט דערצידירט ווערען נאָך די דעלעגאַטען־פערזאַמלונגען.

נעכטען און אוועגד אין פאָ־געקומען די ערשטע זיצונג פון די דעלעגאַטען (אין דעם קלאַסען־סעראַיין אויף באַרוטאָוויטשא 50).

בעת דער דעב. שטשעראָוסקי האָט, מצד דער פערוואַלטונג, אָנגעהויבען זיין רעפעראַט, איז אין זאַל אַריין אַ גרעסערע גרופּע פון דער אָפּאָזיציע, פאָס האָט איהם נישט געלאָזט רעדען, און די פערזאַמלונג לונג אַרונטערגעריסען.

די דאָזיגע גרופּע האָט אָבער ווייטער געפיהרט די פערזאַמלונג און אויסגעקליבען אַ שטרייק־קאָמיסיע פון 35 פערזאָן, וועלכע האָט אַדורכגעפיהרט אַ רייה שאַרפע רעזאָלוציעס, און צ. א. צו פאָדערען ס׳זאָל געשלאָסען ווערען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך אויף די יסודות פון יאָהר 1928.

עס איז אויך אַרויסגעקוקט געוואָרען אַ קאָנצעפּציע פון פערבייטעריען דעם שטרייק.

Dr. Wajnberg

ספּעציאַליסט פון הארץ־ און לונגען־קראַנקהייטען

ציגעל־גאַס 11, טעל. 126.02

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אָוונד.

זאל פילהארמאניע

נאַרוטאָוויטשע 20.

פרייטאג, ד. 9 סעפּט., 6.30 אָוונד, **שבת**, פ׳ תצא, 10 סעפּט. 9.30 פריה

וועט דאוונען קבלת שבת, שחרית און מוסף

דער וועלט־בעריהמטער **אויבערקאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע**

זאל פילהארמאניע

נאַרוטאָוויטשע 20.

משה קוסעוויצקי

מיט׳ן אַנטייל פון אַ ספּעציעל איינשטודירטען כאָר אונטער דער לייטונג פון **הערש רובין.**

בילעטען־פערקויף: זעלמאַנאָוויטש, פּיעטריקאָווער 12 (קאָנדיטאָריי), וויינבערג, נאָוואָמיעסקע 30 (קאָנדיטאָריי) און אין דער קאַסע פון פילהארמאניע.

פאַר פרויען ספּעצ. רעזערווירטע פּלעצער. דער בילעטע־אַרקויף וועט פאָרקומען נור ביז ליכט־צינדען.

פרייז פון בילעטען **פון 1 זל. ביז 2 זל.**

פרייז פון בילעטען **פון 1 זל. ביז 2 זל.**

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2־טער שטאק

פערשידענע **קאַמגאַרנס**, ביליצער, טאַמאַשאָווער און לאָדזער

אויף **אַנציגער** און **פאַלטענס**

ווי אויך די מאָדערנסטע **דאַמען־שטאָפען** אויף פאַלטנס און קאַסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאָר

אין פראנט, II שטאק

גלייכשטעלונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אַנאָנס אין „נייעם פאָלקסבלאַט״ נ. 206 שטעל איך פעסט פאָלגענדעס: ס׳איז נישט אמת, אַז דאָס איז מיין פעטער־ער איז מיין מאַן, וועלכער האָט מיך שוין זייט 2 יאָהר איבערגעלאָזט אויף הפקר מיט אַ פּיצעלע קינד. דעריבער, איז פערשטענדליך, אַז נישט עס קומט איהם ביי מיר געלד. און נישט איך האָב געלד. דאָס ביסעל געלד, וואָס איך האָב יאָ געהאַט האָב איך עס אויפגעגעסען, ווייל ער האָט מיר די גאַנצע צייט נישט געגעבען קיין גראָשען אויף לעבען. דערצו האָט ער מיך ביז איצט נישט געגעבען, איז דאָך קלאָר, אַז זיין פליכט איז מיך און אונזער קינד אויסצוהאַלטען. דעריבער, איז פערשטענדליך די האַנדלונג פון דעם הערן, וועלכער האָט נאָך די דרייסטקייט צו פאָדערן פון מיר געלד! ער האָט מיך שוין צוויי מאָל איבערגעלאָזען: איינמאָל אין אַנטוואַרפען, און איצט דאָ אין לאָדז. דעריבי בעטאָן איך, אַז קיין ווייטערע פּאָלעמיק וועל איך נישט פיהרען מיט איהם.

5314 די געליטענע פרוי שרה.

אנאנסן

אין נייעם **פאָלקסבלאַט**

האָבן גרעסטע ערפאָלג!

די לאַנג־בעוואוסטע רעליגיעז־נאַציאָנאַלע ערציהונגס־אַנשטאַלטען

קאַצענעלזאָן־נאַחומאָב

7־קלאַסיגע מענער־שולע

און רעליגיעזער חדר

8 באַד־לודקא 8

(צווישן נאָוואָמיעסקע און וואַסאָדניצע)

טעלעפאָן 177 01

ס׳ווערען אָנגענומען יונגלעך פון

3 ביז 15 יאָהר

פון 3 יאָר אין גן־ילדים־פּרעבלשולע

פון $5\frac{1}{2}$ יאָהר אין אַ ספּעציעלע

פאָרבי רייטונגס־קלאַס A^0

פון 7 ביז 15 יאָר—אין אַלע 7 קלאַסן

איינשרייבונגען **באַד־לודקא 8**,

טעלעפאָן 177.01

אין די שעה׳ן 11–2 נאָכם.

7־קלאַסיגע

קאַעדוקאַציאָנס־שולע

און בעקאַנטע מוסטערהאַפטע

פּרעבעל־שולע־גן־ילדים

20 פּאַמאַרסקא 20

(דורכגאַנג דורכ׳ן הויף — סאַלנע 4)

קינדער פון 3 ביז 15 יאָהר

ווערען אָנגענומען פון גן־ילדים אָן־

ביז צו דער 7־טער קלאַס.

איינשרייבונגען **פּאַמאַרסקא 20**

(דורכגאַנג סאַלנע 4)

אין די נאָכמיטאָג־שעה׳ן 3–6.

געדער רבי צו פראפ. חיים ווייצמאן

וועגען אריינטריט פון דער „אגודה" אין דער יוד. אגענץ

„אגודה איז ווארשא לייקענט די ידיעה

ת ל · א ב י ב, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס ארטאדאקסישע וואכענבלאט טיילט מיט אז דער גערער רבי האט זיך געווענדעט מיט א בריף צום ד"ר ווייצמאן, אין וועלכען דער רבי טיילט מיט, אז די ארטאדאקסישע יודען ווילען אריינטרעטען אין דער יודישער „אגענץ".

* * *

ו א ר ש א, 7 (יט"א טעלעפאניש)

אויף אנ'אנפראגע פון יט"א צו דער „אגודה" צי די ידיעה אין אמת, האט יט"א בעקומען פאלגענדע ערקלערונג:

מיר בעטען מסורסם צו מאכען, אז די ידיעה איז שקר וכזב, און האט קיין שום גרונד נישט.

ווירטשאפטליכע קאנפערענץ ווערט אפגעלייגט

ל א נ ד א ן, 7 (ספ. טעל.)

„טיימס" איז מודיע פון וואשינגטאן, אז די אלוועלטליכע ווירטשאפט קאנפערענץ וועט פארקומען נישט פריהער, ווי נאך ווייניגסטען.

די סיבה דערפון איז די איצטיגע אינערליך פאליטישע סיטואציע אין אמעריקא.

די פרעזידענטען וואהלען בעשעפטיגען אזוי די רעגירונג און די פאליטיסער, אז די אמעריקא נעד דעלעגאציע וועט נישט קאנען אנטייל נעהמען אין די בעראטונגען פון דער קאנפערענץ פריהער ווי אין מיטען ווינטער.

געענדיגט דעם שטרייק פון בעקער-ארבייטער אין קראקע

ק ר א ק ע, 7 (טעלעפאניש)

אין קראקע האט זיך היינט פערענדיגט דער שטרייק פון די בעקער ארבייטער, וועלכע האט געדויערט עטליכע טעג.

די ארבייטער זענען איינגעגאנגען אויף די רעדוקציעס פון 3 ביז 9 פראצ.

עלעקטרישער שטרייק אין ביאליסטאק

ב י א ל י ס ט א ק, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען אנ'איינ שאגיגער אזויגערופענער עלעקטרישער שטרייק, אלע צייכען פון פראטעסט געגען די חויכע פרייזען אויף עלעקטריש ליכט און קראפט.

אומעטום האבען געברענט נאפט לאמפען און ליכט.

די קינא'ס זענען געווען געשלאסען.

רעוואלווערען דעצידירען

ווייזט אויס, אין ספארט-ענינים אויך

ל א נ ד א ן, 7 (ספ. טעל.)

פון ניו-יארק טיילט מען מיט וועגען א בלוטיגען קאמף צווישען צוויי בעס-באל-מאנשאפטען אין מאנאזואי (ניקעראגוא).

די מאנשאפט פון סאן-פערנאנדא איז פאר איהר אוועקפאהר פון מאנאגוא אויפ'ן וואקזאל בעפאלען געווארען דורך איהרע „מכניסי אורחים", וועלכע האבען אין א געוויסען מאמענט אנגעהויבען צו שיסען אין זייערע געסט.

עס איז דערגאנגען צו א רעגולערער רעוואלווער-שיסעריי, בעת וועלכער 4 שפילער זענען דער'הרג'עט געווארען. איינינע איז שווער פערוואונדעט און א סך — לייכט.

דער פויערים-שטרייק דויערט

און נעהמט ארום ווארשא מיט ארא ארומיגע שטעטלעך

ו א ר ש א, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט). דער פויערים-שטרייק אין ווארשא דויערט.

די פויערים פיהרען נישט צו קיין לעבענס-מיטעל-פראדוקטען נישט נאר צו ווארשא, נאר אויך צו אלע ארומיגע שטעטלעך, ווי קארטשעוו, פיאסעטשנא, שיערפץ, מאגיליניצע א.א.וו.

די פויערים פאדערן, מ'זאל זיי פערקלענערען די אפצאהלען פאר'ן ארייגפאהרען אין די שטעט און פאר'ן שטיין אויף די פלעצער.

אין ווארשא לאזט זיך שוין שטארק מערקען א טייערונג אויף אלע שפייז-ארטיקלען.

דזשימי אואלקער

דער אבערבירגערמייסטער פון ניו-יארק, וועלכער איז בעשולדיגט אין א רייה אפערעס, האט דימיסיאנירט פון זיין אמט.

טראצקי קומט זיך היילען קיין טשעכיען

פ ר א ג, 7. (ספ. טעל.) די טשעכישע רעגירונג האט נעכטען דערלויבט לעוו טראצקי'ן צו קומען קיין טשעכיען.

טראצקי וועט אנקומען קיין פישטשאן אויף קוראציע סוף חודש — ד. ה. סוף סעזאן.

ער מוז נאך אונטערשרייבען פ יא", אז גלייך נאך דער קוראציע וועט ער צוריקפאהרען קיין טערקיי, און אז אין טשעכיען וועט ער זיך נישט פערנעהמען מיט פאליטיק.

ארבייטסלאזיגקייט אין ווארשא ווערט קלענער

ו א ר ש א, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) אין משך פון 2 וואכען, ד. ה. פונ'ם 12. ביז'ן 27. פ. ח. האט זיך די צאהל פערעגיסטרירטע ארבייטסלאזע פערקלענערט אויף 700.

די סאלאניקער יודען און די וואהלען אין גריכישען פאר-לאמענט און סענאט

ס א ל א נ י ק י, (י. ט. א.) נישט קוקענדיג אויף די יודישע צ-הלרייכע אינטערווענצען, אין די יודישע וואהל קוריע אין סאלאניקי צו די קו מענדיגע וואהלען אין גריכישען סענאט און פאר לאמענט נישט אפגעשאפט געווארען. די וואהלען וועלען פארקומען דעם 24 סעפטעמבער. ארום דעם איינציגען יודישען מאנדאט אין סענאט וועלען פיהרען א קאמף 3 יודישע קאנדידאטען. די גרעסטע וואהל אויסזיכטען האט דער פארויצער פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין גריכענלאנד אשער מאלאח.

א זעהר שארפער וואהל קאמף וועט אויך געפיהרט ווערען ארום די 2 פאולאמענט מאנדאטען פון דער יודישער קוריע אין סאלאניקי. ווי מען רעכענט וועלען ארויסגערוקט ווערען 5-6 קאנדידאטען מצד די וועניזעליסטען, ראיאליסטען און אויך קומוניסטען.

די הכנסות פון יודישען נאציאנאל-פאנד איז אייראפא

ליידען נישט טראץ דעם קריזיס

י ר ו ש ל י ם, (יט"א)

די הכנסות פון יודישען נאציאנאל-פאנד פאר די פערגאנגענע 10 חדשים האבען בעטראגען 142,615 פונט אין פערגלייך מיט 156 807 פונט פאר'ן זעלבען פעריאד פון פאריגען יאהר. די פערקלענערונג פון די הכנסות איז הויפטזעכליך א פולי-יוצא דערפון, וואס אין די פעראייניגטע שטאטען זענען די קרן-קימת איינקונפטען געפאלען אויף איין דריטעל. די הכנסה אין דרום אפריקא האבען זיך דאגעגען פערגרעסערט, בעת אין די איבעריגע לענדער זענען זיי מעהרסטענס געבליבען אויף דער זעלבער הויך.

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-מוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פינטרירקאווע 7

צוליב דער פערפלייצונג אין האפען סוסעקס (ענגלאנד)

זענען פיל אויטאס דערטרונקען געווארען

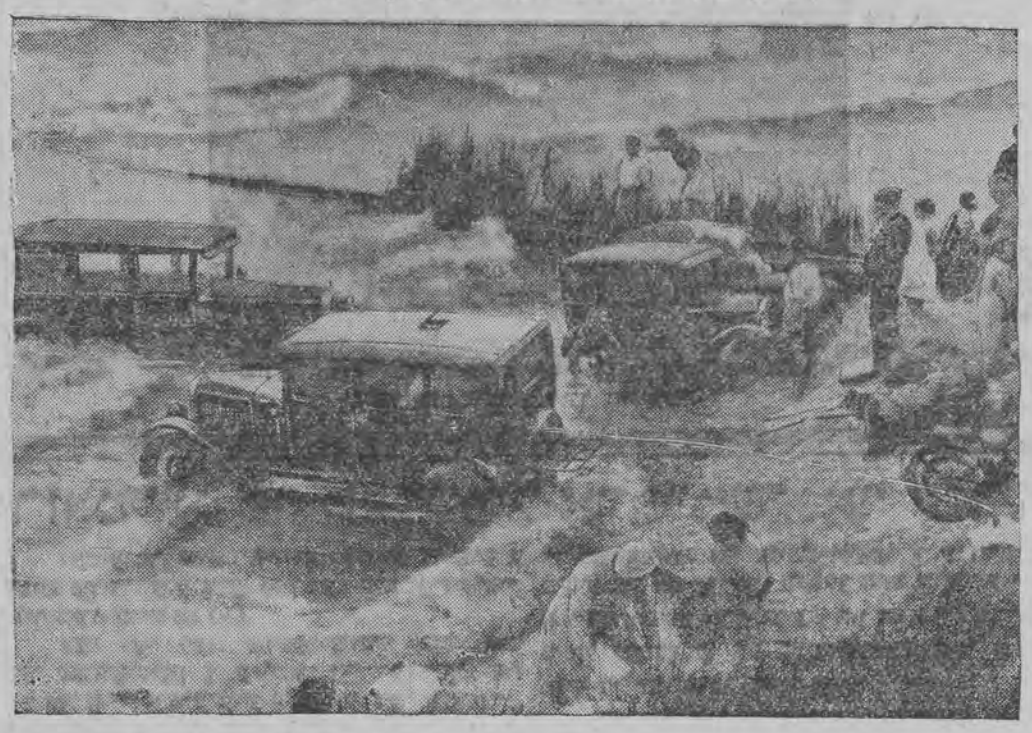

שעפער פון דער שווארצער רייכסוועהר

גען. העלד ארגאניזירט מיליטער-פערבאנדען אין פרייסען

פ א ר י ז, 7 (ספ. טעל.)

„דערניער נובעל דע שטראסבורג" קאנטינו אירט ווייטער איהרע ארטיקלען וועגען דער דייטשער מיליטער-ארגאניזאציע.

דער היינטיגער ארטיקעל איז געווידמעט מורח-פרייסען, „דער בעראהטער פראווינץ", ווי מ'דריקט זיך אויס אין די דייטשע אפיציעלע שפראכען.

און מזרח-פרייסען מאכט אויף א גאר גרויסען אופן די הכנות צו אנ'עווענטועלען בעוואפענטן מלחמה-פרייסען. א געדיכטע נעץ פון מיליטאריש טישע ארגאניזאציעס בעדעקט דאס גאנצע לאנד. דארט עקזיסטירט א קארפוס „פאנדעסיעגער", וואס איז אויסמושטערירט געווארען סיי דורך אקטיווע אפיצירען, סיי דורך אפיצירען, וועלכע זענען נישט לאנג ארויסגעטראטען פון דער רייכסוועהר.

די דאזיגע ארמעי אונטערליגט די בעפעהלען פון פון גען. העלד, וועלכער גייט איצט נישט אריין אינ'ם בעשטאנד פון דער רייכסוועהר, אבער ווייענדיג אנ'אקטיווער אפיציר, פיהרט ער אן, אלס אינפאנטעריע-קאמענדאנט מיט דער דיוויזיע פון מורח-פרייסען.

איהם, דעם גען. העלד, האט מען עס אין יאהר 1923, אלס אפיציר פון גענעראל-שטאב, איבערגעגעבען צו ארגאניזירען די שווארצע רייכסוועהר.

ווידער מאנארכיסטישער פוטש אין שפאניען

ב א ר צ ע ל א נ א, 7. (ספ. טעל.) עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען וועגען א גייער מאנארכיסטישער פערשווערונג.

מען האט פערשטארקט די פאליציי-וואך און קאנצענטרירט מיליטער-אפטיילונגען.

איבער די גאסען פון דער שטאט האלטען וואך בעוואפענטע פאטרולען.

עס זענען ארעסטירט געווארען 3 רעזערוו-אפיצירען.

מ'ריכט זיך אויף ווייטערדיגע ארעסטען.

קעניג קריסטיאן פון דענעמארק

עפענט א שיסער-פייערליכקייט, געבענדיג דעם טרשטען שאס.

היטלעריסטען בעפאלען פוילישע יודען אין דאנציג

אויס נקמה פאר'ן אורטייל פון היטלעריסטישען פיהרער, דרייזלער

דאנציג, 7. יט"א טעלעגראפיש) אין צוזאמענהאנג מיט דעם אורטייל אויף דעם היטלעריסטישען פיהרער דרייזלער, וועלכער איז ווי שוין בעוואוסט, פערמשפט געווארען פאר בעליידיגען א יודישען ארבייטער-ריכטער אויף א חודש ארעסט איז נעכטען א גרופע היטלעריסטען בעפאלען די פוילישע יודען ראזענבלום — א קאנפעקציע-סוחר און דעם שריזער אפענבאך. די פאליציי איז אנגעקומען צו שפעט. די אנפאלער איז געלונגען צו אנטלויפען.

אנגעקומען אין ווארשא

דער שעף פון אמעריקאנישען שטאב

ווארשא, 7 (טעלעפאניש)

היינט איז אנגעקומען קיין ווארשא דער שטאב-שעף פון דער אמעריקאנער ארמעי, דער גענ. דוגלאס מאק-ארטור.

ער האט דא פערבראכט בלויז עטליכע שעה, און איז אפגעפאהרען אויף די צווישען-דיווזיזיע-איבונגען אויף וואלין, וואו ער וועט אויך בעזוכען דאס קרעמעניצער ליצעאום.

נאך זיין צוריקקעהר קיין ווארשא, דעם 10 ד. ח וועט ער וויזיטירען דעם צענטרום פאר לופט-פליה אויסבילדונג אין דעמבלין.

פון פוילען וועט דער גענ. מאק-ארטור אפפאהרען קיין טשעכאסלאוואקיען, און פון דארט-אויף א ספעציעלער איינלאדונג פון קעמאל-פאשא קיין טערקיי.

ווארשא, 7 (טעלעפאניש)

דער שעף פון אמעריקאנער גענעראל-שטאב גענ. דוגלאס מאק ארטור איז אין אוועגר מיט א ספעציעלען צוג אפגעפאהרען קיין ראווגע.

מיט איהם זענען מיטגעפאהרען אלע מיליטער-אטאשעס פון פרעמדע מלוכות, וואס געפינען זיך אין פוילען.

זיי זענען אלע געפאהרען בייצוואוינען די מיליטער-מאנעווערס.

אינטערנאציאנ. דאקטוירים-קאנגרעס אין ווישי

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

פונ'ם 19 ביז'ן 22 ד. ח. וועט אין ווישי, אונטער'ן פראטעקטאראט פון פראנצויזישען געזונד-הייטס-מיניסטער פארקומען דער איינטערנאציאנאלער דאקטוירים-קאנגרעס, געווידמעט דער גאל-שטיינער-חולאת.

אויף דעם דאזיגען קאנגרעס זענען זיך צוזאמענגעקומען די בעדייטענדסטע דאקטוירים פון 40 מלוכות, און צווישען זיי, א סך אמעריקאנער דאקטוירים.

אין דעם קאנגרעס וועט אויך אנטיילנעהמען א רייה בעריהמטע פוילישע דאקטוירים.

שרעקליכער מארד און זעלבסט-מארד אין ווארשא

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט). אין זאליבאזש ביי ווארשא איז היינט דורכגעפיהרט געווארען א שרעקליכער מארד און זעלבסטמארד.

צו א געוויסער האלינא קאכאנסקא און איהר 4 יאהריג מיידעלע איז געקומען דער געוועזענער געלייבטער איהרער, דער 30 יאהריגער פרושקאווער פריזיער אנטאני מאסטאקאווסקי און געפאדערט, זי זאל מיט איהם צוריקפאהרען קיין פרושקאוו.

אז זי האט זיך ענטזאגט, האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער, אויסגעשאסען אין איהר און אין קינד, און דערנאך זיך אליין אוועקגעלייגט א טויטען.

מוטער און קינד גוסט'ן.

דער הונגער איז מאנדזשוריעז

לאנדאן, 7. (סב. טעל.) די ידיעות, וואס קומען אן פון צפון-מאנדזשוריע ווערען אלץ אלאר-מירענדער.

די מיסיע פונ'ם אינטערנאציאנאלען „רויטען קרייץ" אין כארבין האט פעסטגעשטעלט, אז לויט געוויסע רשימות, בעטרעפט די צאהל הונגערענדע אין מאנדזשוריען אנ'ערך א מיליאן מאן.

די טאלען פון די טייכען סונגארי, נאני, און אנדערע, אין דעם ראיאן צווישען כארבין און הונגערענדע ציציקאר זענען אויגאנצען פערגאסען מיט וואסער אויף א ששח פון טויזענד קילאמעטער.

אין די ווירטשאפטליכע קרייזען בעדעכטיט מען, אז אינ'ם לויפענדען יאהר איז א האלב געדעטעניש אומגעפעהר קאליע געוואען מחמת דער פערפלייצונג.

עס ווערט פראיעקטירט צו אנגאניזירען א גרויסע אינטערנאציאנאלע הילפס-אקציע לטובת די הונגערענדע.

דער פריזער פון אירלאנד דע וואלערא

זאל זיין פרעזידענט פון פעלקערבונד אויף דער נאהענטסטער סעסיע.

מארנען קומט אן די פוילישע אלימפיאדע-עקספעדיציע

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) די פוילישע אלימפיאדע-עקספעדיציע קומט אן מארגען 6 פארטאג אין גדיניע מיט דער שיף „פולאסקי".

טעלעפאנען ווערעז ביליגער

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) דאס פאסט- און טעלעגראף-מיניסטער יום האט מיט'ן 1-טען ד. ח. ביליגער געמאכט די אָפּצאהלען פון פערלייגען נייע טעלעפאָנען אויף 50 פראצענט.

עס ווערען נאך געמאכט אנדערע הנחות.

ביים איינמעלדען ווענען אינסטאלירען א טעלעפאן צאהלט א נייער אבאָנענט 25 זלאטעס און דעם רעשט לייגט מען פונאנדער אין 10 אָדער 20-חדשים'דיגע ראטעס.

דער פליהער גראנאו

איז אויף זיין לופט-רייזע ארום דער וועלט אנגעקומען קיין טאקיא

ביר גער-קריג אין בראזיליען

ריאדע-זשאנעירא, 7. (ספ. טעל.) א לופט-פליה-עסקאדרע האט פערניכטעט דעם פארט אייטאפו, וואס ליגט אין דער געגענד פון סאנטאס.

אויפקלערונג פון צענטראלען קליינהענדלער-פערבאנד

ווענען צוואנג-בוכהאלטעריע און עקזעקוציע-ארדינאציע

ווארשא (יט"א) לעצטענס איז די צענטראלע פון קליינהענדלער-פערבאנד אלארמירט געווארען פון דער פראווינץ ווענען דער בהלה, וואס האט אנגעפאנגען ארויסגערופען די ידיעות, אז פון 1-טען סעפטעמבער ה. י. וועלען אלע שטייער-צאהלער מוזען פיה רען ביכער שטיצענדיג זיך אויפ'ן אר"ט. 260 פון

נישט היינטיגע. נישט קומענדיגע וואך

ווי וועט העריאָ ענטפערען אויף דער דייטשער נאָטע?

פאריז, 7. (ספ. טעל.) היינט וועט זיך צוזאמענקומען דער מיניסטאר-ראט, און עס וועט וואהר שיינליך אָנגענומען ווערען דער ענטפער אויף דער דייטשער נאָטע מכוח דער בעוואָפענונגס-גלייכבערעכטיגונג.

אורטיילענדיג לויט די שטימונגען פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג, איז כמעט מעהר ווי זיכער, אז דייטשלאנד וועט קריגען א נעגאטיוון ענטפער.

מען זעט זיך משע", אז העריאָ וועט וועלען אויס שפילען צייט און אריבערשיקען דעם ענין צו דעם פעלקער-בונד, אָדער צו דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ.

„אינטראסיזשאן" שרייבט, אז די דייטשע פאָל-טיג ענטוויקעלט זיך מיט אזא רעשיגקייט, דאָס די פראנצויזישע עפענטליכע מיינונג בלייבט מבולבל און געגויגט צו רעזיגנאציע.

געגען שרייבט „וואָלאָנטע", אז שליכטערן האנדעלט זיך עס מעהר וועגען א מאָראלישער אז מעארעטישער גלייכבערעכטיגונג ווי וועגען א פראקטישער, און אז דערפאר וואָלט ער אפילו גרייט געווען צו גיין אויף געוויסע קרבנות לטובת דער יכערקייט פון פראנקרייך.

פאריז, 7. (ספ. טעל.) די פראנצויזישע רע-

א גרויסע אעראפלאן-קאטאסטראפע ביי דער דייטש-האלענדישער גרעניץ

א יוד בעשטימט אלס רעקטאר פון אמסטערדאמער אוניווערזיטעט

אמסטערדאם (יט"א) דער אקאדעמישער סענאט פון אמסטערדאמער אוניווערזיטעט האט אייגשטימיג געוועהלט אלס רעקטאר אויף דעם קומענדען אקאדעמישען יאהר דעם בעקאנטען יודישען געלעהרטען פראפעסאָר פון רומישען רעכט ד"ר י. היימאן.

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią

z wszelkiemi wygodami

POSZUKIWANE.

Oferty do administracji sub. „J. S." 4884

לאדז. 8 סעפטעמבער 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 8 סעפטעמבער 1932

ווער קאן רעדען איז נאמען פון דייטשלאנד?

אין אנ'ארטיקעל וועגען דער פאדערונג פון דייטשלאנד מכוח גלייכבערעכטיגונג אויפ'ן געביט פון בעוואפענען זיך, וואס האט געמאכט א זעהר גרויסען רושם אין דער וועלט שרייבט דר. י. טהאן אין „ב. דז.":

עס איז באר א פראגע, צי דער פונאנדערוואוקס [illegible] איז די פולע איינהייטליכע צורודערונג איז דער ריכטיגער מאמענט אויף ארויסצושטעלען [illegible] שווערע הארמאטען, מיט וועמען אייגענטליך האט די וועלט צו אונטערהאנדלען? ווער איז איצט דער אמתער באלעבאס פון דייטשלאנד? דער איינציגער מקור פון רעכט איז דער אלטער הינדענבורג, וועלכער האט זיין מאכט בעקומען אויף א לעגאלען וועג און וועלכער דריקט אויס דעם ווילען פון דער מעהרהייט פון פאלק. הינדענבורג איז אויסגעוועהלט געווארען אויפ'ן יסוד פון גאר אנדערע רעכטליכע פאראויסזעצונגען, איידער די, וועלכע ער קאנסטרואירט פאר זיך איצט פאר דער דיקטאטארישער הערשאפט. ער קאן אזא רעכט שעפען בלויז פון דער אויסערסטער נויט, אין וועלכער דאס לאנד געפינט זיך. אויב די אויסוואהל בלייבט בלויז צווישען קאמוניזם און היטלעריזם, קאן ער זאגען: מיין געוויסען ערלויבט מיר נישט צו לעגען די מאכט אין די הענד פון איינער פון את די פארטייען, דעריבער מוז איך זי אליין האלטען. דאס איז גענוג אויף איבערווייליג, אבער אויף דרויסען איז אזא ארגומענטאציע נישט גענוגענד. פרעמדע מלוכות דארפען זיך מיט איהר נישט רעכענען. זיי קאנען פארלאנגען א ריכטיגע פארשטעהערשאפט פון פאלק און אזעלכע איז איצט נישט פארהאן. מיט וועמען אלזא זאל מען פיהרען אונטערהאנדלונגען?

און ערגער ווי די פראגע וועגען לעגיטימירען זיך, שטעלט זיך פאר דער פאקטישער מצב, צי קאן מען בעוואפענען היטלערן, וועלכער בלומרשט אונבעוואפענט, האלט ער אין איין טרומען וועגען לאנגע מעסערס, וועגען רעוואנשען, וועגען בקמה, מיט איין ווארט, וועגען דעם אלעם, וואס מען וואלט וועלען אויסמיידען. אין דאך אזא היטלער אנ'אמתער אונטערציינדער, ווי אזוי זאל מען איהם געבען פייער אין די הענד אריין?

ה' גוראט האט איבערגעגעבען זיין מעמאריאל, אדער ווי ער רופט עס דארט אן, זיין שרייבען, דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר, וועלכער איז געזעסען אין א פרעכטיגען סאלאן, וואוהין עס דערגעהען נישט קיין שום גערוישען, קיין שום טומעל פון דער גאס. און זיצענדיג אזוי רוהיג און טראכטענדיג, קומט ער צו דער איבערצייגונג, אז גראד איז די צייט צו מאכען ארדנונג אויפ'ן שרייבטיש און אוועקרוימען אלע נישט נויטיגע פאפירען, ער רופט דעריבער דעם ה' פאנסע און לעגט איהם פאר א רייה דראסטישע פונקטען: נייע הארמאטען, פעסטונגען, דריי הונדערט טויזענד סאלדאטען, פולע ארטילעריע, קריגס־פלאט, אוויאציע, פאבריקען פון פולווער און פון הארמאטען, מיט איין ווארט, מיליטאריזם מיט אלע זיינע שיקאנעס. ה' פאנסע האט אבער געמוזט מאכען א פערוואונדערטע מינע: וועמען זאל מען דאס אלץ אנפערטרויען? היטלערן און אפשר קלארא צעטקין? ווער רעפרעזענטירט דייטשלאנד?

ווי מען זאל נישט קוקען אויף די דייטשע פאדערונגען, איין זאך איז זיכער, אז דער מאמענט אויף ארויסרוקען זיי איז אויסגעקליבען געווארען זעהר א פאטאלער. הייגט, ביי די בעדינגונגען, וועלכע הערשען אין דייטשלאנד, ווען די גאנצע וועלט צום שארפסטען זיך אנטקעגענשטעלען געגען די פאדערונגען, פראנקרייך וועט האבען פיל אנהענגער אין וויכטיגסטען און ענטשיידענדען אויסגעשריי: ניין! א גאנצער ריזיגער כאר וועט אויסרופען ניין!

און וואס וועט דערפון ארויסקומען? מעגליך, אז דייטשלאנד וועט זיך אנהויבען בעוואפענען. אז זיי וועלען דעם ענין ערלעדיגען „נאציאנאל", אויב זיי קאנען איהם נישט ערלעדיגען „אינטערנאציאנאל" אבער צי וועט דייטשלאנד וויוויט דערמיט פארפאהרען? צי עקזיסטירט ווירקליך נישט עפעס אזוינס, וואס הייסט ווירטשאפטליכער קריזיס? דער מיליטערישער פראגראם פון דייטשלאנד פאדערט דאך פיל מיליארדען און קיין מיליארדען זענען נישטא.

פון דעם אלעמען איז געדרונגען איין זעהר וויכטיגע זאך:

ס'איז נישט נויטיג זיך מיט דייטשלאנד אין איצטיגען מאמענט צו קריגען, עס איז נישט נויטיג ארויסצורוקען געגען דייטשלאנד אין דער ערשטער רייה די שווערע ארטילעריע און דראהען מיט סאנקציעס אדער איבערחזרן דעם מארש פון פואנקארען צום רהיין, מ'דארף די גאנצע זאך איבערלאזען איהר נאטירליכען גאנג און דעם ענין בעהאנדלען מיט א גרויסער דאזע קאלטבלוטיגקייט.

עס בעקומט זיך דער איינדרוק, אז ווען די פרעסע וואלט נישט געהעצט וואלט אזא הערי'א בעוויזען אפצוהיטען די קאלטבלוטיגקייט...

מיט איין מיניסטער וועניגער

וואס ברענגט די רעקאנסטרוקציע פון דער רעגירונג?

וועגען דער רעקאנסטרוקציע פון דער רעגירונג, שרייבט די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא":

די איצטיגע ענדערונגען, האבען נישט קיין ארגאניזאציאנעלען און נישט קיין פאליטישען כאראקטער — גיכער א פערזענליכען. דאס וואס יאן פילסודסקי האט ענדליך אנגעוואוירען די לאסט, וואס איז אויף איהם אונגעריכטעט געפאלען נאך דער דימיסיע פון ה' מאטושעווסקי, דאס איז פולשטענדיג פערשטענדליך. ס'איז נאר א ספק, צי דער געוועזענער פינאנץ־מיניסטער וועט זיין צופרידען פון דער נאטיץ אין „עקספרעס פאראנני", אז ה' פילסודסקי האט דימיסיאנירט, נאכדעם ווי ער האט דערפיהלט די אויפגאבע, וועלכע ער האט זיך אונטערגענומען, ד. ה. דאס ברענגען דעם בודזשעט אין א גלייכגעוויכט.

נאך וועניגער גרונד זיך צו פרעהען וועט האבען ה' זאוואדזקי אויף וועלכען ס'ווארט א שווערער קלאפאט מיט דעם דאזיגען בודזשעט.

אויף וויפיל ה' יאן פילסודסקי האט דימיסיאנירט, וואהרשיינליך, אויף זיין אייגענעם ווילען, אויף אזויפיל האט מען ביז איצט נישט געהערט, אז דער פערקעהרס־מיניסטער ה' קיהן זאל וועלען דימיסיאנירען. ווען ה' קיהן וואלט ווירקליך געווען איבערמידעט, דאן וואלט ער דימיסיאנירט ביי דער ערשטער רעקאנסטרוקציע. ווען צוליב דער ליקווידאציע פון מיניסטעריום פאר עפענטליכע ארבייטען, זענען אויף איהם געפאלען דאפעלטע פליכטען, און ס'איז בכלל זעהר שווער צו גלויבען, אז עמיצער זאל זיך פיהלען איבערמידעט אויפ'ן צווייטען טאג נאכ'ן קומען פון אורלויב.

און דערפאר דארף מען זוכען דער דאזיגער דימיסיע פערגאטירען די מיטיילונג פון „קוריער פאלסקי", וועלכער ווייסט צו דערצעהלען, אז די דימיסיע פון ה' קיהן, שטעהט אין אנ'ענגען צוזאמענהאנג מיט געוויסע קאמפליקאציעס פון דער פראגע וועגען דער פויליש־פראנצויזישער באהן־הלואה פאר דער ליניע שלעזיען—גדיניע, און מיט דער שטעלונג, וועלכע ס'האט אין דער פראגע אנגענומען די פירמע „שניידער קרעזא".

די רעקאנסטרוקציע האט נישט ארויסגערופען קיין שום רושם אין דער עפענטליכער מיינונג. העכסטענס קען מען רעדען וועגען אנ'ענטוישונג. אין געוויסע קרייזען פון דער סאנאציע, וועלכע האבען זייט א געוויסער צייט פינאנדערגעלאזט קלאנגען וועגען דעם, אז פרעמיער פריסטאר איז מיד, און אלס פרעמיער זאל ווערען דער קריגס־מיניסטער (מארשאל פילסודסקי).

און אויב ה' פריסטאר איז געבליבען, וועלען די ענדערונגען נישט אריינברענגען קיין שום נייעס אין דער פאליטיק פון דער רעגירונג. איין רעזולטאט וועט זיין, און דאס א פאזיטיווער: אזוי ווי דעם פארטפעל פון פינאנץ־מיניסטער וועט איצט איבערנעהמען א מיניסטער אהן פארטפעל—ה' זאוואדזקי, וועט איצט זיין מיט איין מיניסטער און מיט איין מיניסטארען־פענסיע וועניגער.

א מערקווירדיגע אפערע איז ווינע

הונדערטער מענער האבען זיך געלאזט מאכען אונפרוכטבאר

אין עסטרייך אין די טעג ענטדעקט געווארען א מאדנע אפערע. די אפערע בעשטעהט דערין, וואס א רייה שווינדלערישע סוביעקטען האבען דורכגעפיהרט איבער זעהר פיל מאנסבשוי'ען אפעראציעס וואס האבען געהאט דעם ציל די אפערירטע צו סטעריליזירען דאס הייסט צו מאכען זיי אונפרוכטבאר און דערביי זאלען זיי נישט פערלירען זייער מענליכע קראפט (פאטענץ), עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען אז די אפעראטאר'ען זענען געוועזען אייגפאכע שווינדלער, אז זיי האבען די אפעראציעס געמאכט געגען די כללים פון כירורגיע און ווער ווייסט וויפיל מענער וועלען דערפאר בעצאהלען מיט זייער געזונד, אויב נישט מיט זייער לעבען.

די פרטים פון דער „שמעק" שטעלען זיך פאר אויף פאלגענדיגען אופן:

מיט עטליכע יאהר צוריק האט דער אוניווערזיטעטס־פראפעסאר פון גראץ שמעך ערפונדען א מיטעל ווי אזוי צו אפערירען מענער און א דאנק דעם דאזיגען מיטעל זאל דער מענש פערלירען די פעהיגקייט פון בעפרוכטפערונג אויף א געוויסער צייט און דערביי זאל ער צו יענער צייט קאנען צוריק געווינען די פעהיגקייט פון מעגליכקייט און בעפרוכטפערונג. פראפעסאר שמעך האט דורכגעפיהרט א רייה אזעלכע אפעראציעס מיט א פאזיטיווען רעזולטאט. אבער די רעאקציאנערע און קלעריקאלע ספערען האבען אנגעהויבען געגען דעם געלעהרטען א שארפע קאמפאניע, וועלכע האט זיך געענדיגט אפילו מיט אנ'אורטייל פון געריכט געגען דעם פראפעסאר. שמעך האט אויפגעהערט ווייטער צו מאכען זיינע אפעראציעס, אבער פון זיין מעטאד האבען אנגעהויבען צו געניסען פערשיידענע, וועלכע האבען זיך צום וועניגסטען אינטערעסירט מיט פראגען פון דער וויסענשאפט און מיט זאָרג וועגען די פאציענטען: זיי איז געגאנגען אויסשליסליך דערין צו מאכען פון דעם עסק וואס מעהר געלד און פערדינען פון דער וויסענשאפטליכער ענטדעקונג. זיי האבען זייערע פאציענטען אויסגענוצט אין אלע הינזיכטען, צוגענומען ביי זיי געלד און א תל געמאכט פון זייער געזונד: די אפעראציעס פלעגען געמאכט ווערען אזוי, אז די אפערירטע מענער האבען אין פיל פאלען איינגאנצען פערלוירען די פעהיגקייט פון בעפרוכטפערונג.

די אפערע איז ענטדעקט געווארען דורך דער פאליציי גאנץ צופעליג. א געוויסער פאליציאנט אין גראץ האט בעמערקט דריי מאנספערשוי'ען פון וועלכע עס האט זיך זעהר שטארק געפיהלט קארבאל און בראנפען. אזוי ווי פון הויז, פון וועלכען די דריי מאנספערשוי'ען זענען ארויסגעגאנגען, האט זיך אויך געטראגען א ריח פון קארבאל און פון בראנפען און פון דעם הויז זענען אלעמאל ארויסגעגאנגען עפעס מענער, האט דער פאליציאנט פערהאלטען די דריי.

דאס זענען געווען ארבייטער פון דער פראווינץ. זיי האבען ערקלערט, אז זיי זענען געקומען א דאנק דער צורעדעניש פון אייגעם אנ'אומבעקאנטען, וועלכער האט זיי רעקאמענדירט זיך צו לאזען סטעריליזירען דורך אנ'אפעראציע. אין גראץ האט אויף זיי געווארט אנ'אנדער פערשוין, וועלכער האט זיי געבראכט אין דערמאנטען הויז. פאליציי האט ווירקליך אין אבגעזוכט עס הויז, געפונען אנ־אפעראציאנס־צימער, ביי די אפעראציעס פלעגט מען ניים פאציענט פערבונדען דאס פנים, אזוי, אז ער האט נישט געזעהן ווער עס פארעט זיך ארום איהם. מען פלעגט אויסמיידען געשפרעכען בעת די אפעראציעס, א דאנק די דאזיגע פארזיכטס־מיטלען האבען די פאציענטען נישט געקענט די אין פנים די שולדיגע און האבען געהאט צו טון בלויז מיט אנ'אסיסטענטקע און מיט דעם פערמיטלער, וועלכער פלעגט זיי אפנעהמען אויף דער באהן.

די פערהאלטענע מאנספערשוי'ען האט מען געלאזט אונטערזוכען. עס האט זיך ארויסגעוויזען אז זיי האבען שוין אויף אייביג פערלוירען די פעהיגקייט פון בעפרוכטפערונג. זייענדיג שוין אויף די שפור פון די אפעריסטען, האט פאליציי ענטדעקט נאך איין אפעראציאנס־לאקאל. וועלכער איז אנגעפיהרט געווארען דורך צוויי סטודענטען פון מעדיצין, ביידע זענען געווען אויסלענדער, אייבעם פון זיי האט מען ארעסטירט און דער צווייטער האט בעוויזען צו אנטלויפען. בעת דער רעוויזיע האט מען געפונען א פאבאנדע־בלעטער, אין וועלכע עס איז געווען אויפגעוויזען די וויכטיגקייט פון סטעריליזאציע. עס איז אויך ווייטער פעסטגעשטעלט געווארען אז די פאציענטען האט מען געהאטען אין פאל פון קאמפליקאציעס זיך צו ווענדען נישט צו דאקטוירים, נאר צו די אפעראטאר'ען, פאר וואס די לעצטע האבען גענומען א ספעציעלען און זעהר הויכען האנאראר.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט בעוויזען אז הינטער ווינען זענען פערהאן פיליעס פון דער אנשטאלט אין גראץ און אז עס פונקציאנירען אויך ספעציעלע ווערבירונגס־ביוראס. אייגער פון די אגענטען איז א סברה אפילו געפאהרען קיין פוילען, כדי דא צו ווערביר'ען נייע פאציענטען.

אין ערוואַרטונג פון טויט-אורטייל

הומאר פון אנגעקלאגטע פאר'ן שטאנד-געריכט

מען גיט איבער, אז די אנגעקלאגטע קלעמענסאווסקי, פעדערמעסער, פארטיקא און לעפעצקי, וועלכע זענען געמשפט געווארען דורכ'ן לובלינער שטאנד־געריכט, האבען נישט נאר ארויסגעוויזען א בעוואונדערונגס־ווערטע רוהיגקייט ביים גאנצען פערלויף פון די געריכטס־פערהאנדלונגען, קוקענדיג 5 טעג דעם טויט אין די אויגען אריין, נאר זיי האבען נאך פערמאגט אויך א היבש ביסעל הומאר. פערשטעהט זיך, אז דעם הומאר האבען זיי ארויסגעוויזען נישט אין דער „לאזשע" נאר אין צימער פאר די אנגעקלאגטע.

אזוי למשל פלעגען זיי בעת די הפסקות שפילען אין „פעטשעלעך" — א טיפישער שפיל אין די תפיסה־קאמערען. קלעמענסאווסקי האט זיך „געלייגט", פארטיקא האט דערלאנגט פעטש און „געטראפען" האט מען אויף פעדערמעסער'ן...

בעת די ערקלערונגען פאר'ן געריכט האט איינער אויפ'ן אנדערן „געשיט" וויפיל נאר ער האט געקאנט. געזעסען אפגעזונדערט און ברוגז איינער אויפ'ן אנדערן. א ווארט נישט אויסגערעדט. אין צימער פאר די אנגעקלאגטע האט מען געלעבט משפחה גוטע פריינד, געטיילט זיך מיט פאפיראסען און ד. גל.

— לאמיר אויסרויכערען אלע פאפיראסען, ווייל מארגען קענען מיר שוין האבען גן־עדן־פאפיראסען — האט זיך געוויצעלט פארטיקא.

— נעהם, סטאניסלאוו א שטיקעל ברויט ווייס פון א לעבען, דו היגטישע מארדע, און האב כח צו שיטען אויף מיר — האט לעפעצקי געטענה'ט צו פארטיקא, מכבר זייענדיג איהם מיט א טייל פון ברויט, וואס ער האט בעקומען.

לייבוש, נא רויכער א פאפיראס, האסט אנ'אייזערנעם קאפ, אין 3 טעג ארום וועט ער שוין ליגען א פערזשאווערטער אין דר'ערד.

קלעמענסאווסקי האט געהאלטען אין איין טענה'ן:

— מארגען הענגען מיר. א שאד יעדעס ווארט. איך וואלט נאר געוואלט וויסען צי וועט אונז הענגען לויט'ן אלטען אדער לויט'ן נייעם קאדעקס...

כאראקטעריסטיש איז אויך די האנדלונג פון פעדערמעסערס פרוי.

אין געריכטס־זאל האט זי זיך געהאלטען העכסט רוהיג ממש נישט געוואלט מען זאל אין איהר דערקענען, אז זי איז פעדערמעסערס פרוי. דערפאר אבער האט זי „מיטגעהאלפען" צום פראצעס אויף א גאר אנדערען אופן.

זי איז גאנצע טעג געלעגען אויפ'ן בית החיים און יאמערליך געוויינט אויף די היסטארישע קברים, בעטענדיג פאר'ן לעבען פון איהר מאן. די פערבייגעהער האבען שוין געוואוסט, אז די פרוי, וואס ליגט ביים קבר און וויינט איז די פרוי פעדערמעסער, וועלכע פלעגט אויך געהן דערצעהלען, אז איהר מאן איז אומשולדיג.

אינ'ם לעצטען טאג פון פראצעס איז זי געקומען אויפ'ן בית־עולם צוזאמען מיט איהר מוטער.

וועגען א קאנגרעס פון אייראפעאישע מוזולמענער

גענף (יט"א) ווי עס טיילט מיט די עגיפטישע צייטונג „לא טריבו ד'אריענט", וואס ערשיינט אין גענף, ווערען געמאכט פארבערייטונגען צונויפצורופען א קאנגרעס פון מוזולמענער, וועלכע וואוינען אין אייראפע. די איניציאטיוו צו רופען אזא קאנגרעס איז בעשטעטיגט געווארען אויף דער מוזולמענישער קאנפערענץ אין ירושלים סוף 1931. מיט די פארבערייטונגען צום מוזולמענישען קאנגרעס פיהרט אן דער געוו. ריכטער אין די „געמישטע טריבונאל אין עגיפטען" מחמד סאלים־בעי. מחמד סאלעם האט מיט דעם צוועק בעזוכט לעצטענס א רייה לענדער און האט אויך געוויילט אין גענף. דער קאנגרעס זאל צונויפגערופען ווערען אין יאהר 1933. דער קאנגרעס האט דעם ציל צו פערבינדען ארגאניזאציאנעל די 7 מיליאן מוזולמענער, וועלכע וואוינען אין אייראפא און פיהרען א טעטיגקייט אין גייסט פון איסלאם.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונד. זונטאג פון 9–11 מיטאג.

שפינאזע-פייערונג אין האאג

רעדע פון פארשטעהער פון ווארשאווער יודישען ליטעראַטען-פעראיין לעא פינקעלשטיין

האאג. (יט"א). בעת די גרויסע שפינאזא-פייערונגען, וואס האבען זיך אנגעהויבען דעם 5-טען סעפטעמבער אין האאג אין דער אנוועזענהייט פון הונדערטער פארשטעהער פון וויסענשאפטליכע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און הויכשולען פון דער גאנצער וועלט, האט דער דעלעגאט פון פעראיין פון יודישע ליטעראטען און זשורנאליסטען אין ווארשע, ה' לעא פינקעלשטיין, געהאלטען פאלגענדע רעדע:

אלס שליח פון דעם ווארשעווער פעראיין פון יודישע שרייבער, וואס רעפרעזענטירט די יודישע ליטעראטור פון מזרח-איירופא, דריק איך אויס מיין גרויסע פרייד וואס עס איז מיר פערזענליך געגעבען געווארען די מעגליכקייט זיך צו בעטייליגען אין די ארגאנזירטע פייערונגען לכבוד דעם דריי-הונדערטסטען געבורטסטאג פון דעם גרויסען וועלט פילאזאף ברוך שפינאזא. עס איז באמת א גרויסער זכות פאר יעדען איינעם זיך אפצורייסען פון די גרויסע דאגות, מיט וועלכע דאס איצטיגע טריבע לעבען אין איירופא איז איבערפולט און זיך — כאטש אויף א ווײַלע — איבערטראגען אין דער זויבערער גראנקער אטמאספערע פון דעם לויטערען גאון — ברוך שפינאזא. נאך מעהר אימפאנירענד איז דער פאקט, וואס גראד איצט, בעת אין די פערשידענע לענדער שלייפט מען די שווערדען, בעת די וועלט איז געשפאנט אין צורייצטער שרעק און מורא פאר א נייער מלחמה, פאר א פרישער בלוט-באד, זעהען מיר דא פאר זיך א טייל פון די איידעלסטע גייסטער פון איירופא, וועלכע זענען געקומען פערנייגען זיך מיט יראת הכבוד פאר'ן ליכטיגען אנדענק פון יענעם וואס האט מיט קנאפע דריי הונדערט יאהר צוריק אין האלאנד געשליפען גלעזער. געוויס איז אזוי געווען דער דיכטער, וועלכער האט געזאגט, אז דורך די שפינאזא-גלעזער האבען מיר זיך געלערנט קוקען אויף דער וועלט. זאלען טאקע די איצטיגע פייערונגען סימבאליזירען דעם געדאנק פון מענשען-ליבע און וועלט-פרידען, ווייל דאס איז דאך שליסליך דער קערן פון שפינאזא-פילאזאפיע, דארף דער פייער זיין א הייליגע אמביציע פון די זעהר חשובע ה"ה דעלעגאטען פון איצטיגען צוזאמענפאהר דורך ווארט און שריפט צו פראפאגירען קודם כל ביי זיך אין די היימלענדער שפינאזאס איבעריגע געדאנקען וועגען לייטעריען דעם מענשען, עס דארף קלאר געמאכט ווערען פאר דער גאנצער וועלט זיין געדאנק וועגען אונטערדריקען די בייזע און טונקעלע אפעקטען, כדי צו מאכען ארט פאר דעם העכסטען אונבעשטרייטבארען און ליכטיגסטען אפעקט, וואס דארף זיין דער אידעאל פון דער מענשהייט, דעם „אמאר דעי אינטעלעקטואליס", דאס איז מסוגל אנצופיהלען דעם מענש מיט זעעלישער רוה און אונענדליכער לעבענס-פרייהייט. שפינאזא האט געגלויבט, אז צורייצטע געטער וועט מען נישט בעזיגען מיט קיין וואפען, נאר מיט ליבע און איידעלמוט, ווען די פיהרענדע גייסטער וואלטען בעוויזען צו דערנענטערן די מענשהייט כאטש אויף א פאר שריט צום דאזיגען ציל, וואלט דאס שוין בלי-ספק געווען דער גרעסטער שכר פאר אונזער אונשטערבליכען מייסטער, וועלכער האט דאך געהאלטען, אז דער שכר פון טוגענד-האנדלונגען איז די טוגענד אליין.

פאר מיר אלס דעלעגירטען פון א יודישער ליטעראַרישער קארפאראַציע, ד.ה. פון יענע, וואס בויען זייער ליטעראטור אויף דער לעבעדיגער שפראך פון די יודישע פאלקס-שיכטען, איז איצט בעזונדערס שווער אויסצומיידען מיט שווייגען די פיינליכע מאמענטען פון שפינאזאס איינזאם לעבען, א סך עלענדע טעג האט ער געהאט, אבער דאס איז געווען א לעבען פון א הייליגען, וואס האט בעוויזען כסדר צו טרייבען פון זיך יעדען ערדישען גענוס, כדי זיך אליין צו דערגעבער'ען, תמיד, ווען איך טראכט וועגען זיינע לעצטע שעה'ן, קומען מיר אויף דעם זכרון די ווערטער „ניכטס געוואגט און ניכטס געוואונען ווירד אם מיינען שטערבשטונדע".

און אט — איז די ווירקליכקייט גאנץ אנדערש.

מיר געפינען זיך איצטער אין שיינעם האאג, בעת אויף דעם פירענעאישען האלב-אינזעל האבען געפלאקערט די שייטער-הויפענס פון דער אינקוויזיציע זענען די נידערלאנדען געווען פאר שפינאזאס אבות די איינציגע אזיל פון הומאניטארישקייט און טאלעראנץ, האלאנד, דאס געבענטשטע לאנד פון שפינאזאן, האאג, די שטאט, אין וועלכער שפינאזא האט זיך געשיידט מיט דער וועלט, א ווילע גאנג, און מיר קענען מיט די אייגענע אויגען אנקוקען שפינאזאס ארבייטס-צימער, א פאר שפאן, און מיר קענען זעהען זיין קבר. יא, מיר זענען נישט אינגאנצען פריי פון בושה, דערמאנענדיג זיך די אונגערעכטע האנדלונג פון אונזערע אבות לגבי דעם גרויסען פילאזאף. מיר פערשטעהען, אז עס זענען געווען היסטארישע סיבות, וואס האבען אפשר געצוואונגען די אמסטערדאמער רבנים צו האנדלען אזוי גרויזאם, פונדעסטוועגען קענען מיר זיך נישט בעפרייען פון דאזיגען שאנד-געפיהל.

שפינאזא שטאמט פון יודישען געטא. פון ארימע עלטערן, הגם ער האט בעלאנגט צו דער שטאלצער ספרדישער קהלה, איז ער דאך אלס קינד געקומען אין בעריהרונג מיט די דייטשע און פוילישע יודען, זיינע פריהעסטע קינדער-יאהרען האט ער פערבראכט אין א פינסטער'ער דיר'ה, געוואוינט נעבען פערד-מארק. נישט אומזיסט ווייזען די יודישע פאלקס-שיכטען ארויס אזוי פיל פערעהרונג פאר אים. איצט, ווען די יודישע פאלקס-מאסען האבען זיך שוין טיילווייז בעפרייט פון די רבנישע איבערפלוסען, האבען זיי אינסטינקטיוו דערשפירט א גייסטיגע נאהענטקייט מיט דעם גרויסען וועלט-לעהרער, שפינאזאס ווערק זענען איבערגעזעצט אויף יודיש, עס זענען אין יודיש פערהאן בעדייטענדע שפינאזא-מאנאגראפיעס. אין די יודישע פאלקס-אוניווערזיטעטען ווערען אפט מיט גרויס ערפאלג דורכגעמאכט שפינאזא-קורסען. איך קום איצט פון פוילען, פון דעם צענטער פון מזרח-איירופעאישען יודענטום. איך האב זיך דארט בעטייליגט אין עפענטליכע משפטים איבער'ן חרם אויף ברוך שפינאזא. די דאזיגע משפטים זענען פארגעקומען אין דער אנוועזענהייט פון טויזענדער צוהערער. ווען א פרעמדער וואלט דאס צוגעהערט און צוגעזעהען, וואלט ער נישט געגלויבט אז דא געהט אין אן אונגערעכטער האנדלונג פון פאר א פערטעל טויזענד יאהר, אזוי ליידענשאפטליך איז געווען דער געריכטס-גאנג.

ווי עס זאל נישט האבען געווען שפינאזאס בעציהונג צום יודענטום, בילדעט ער דאך מיט זיין שיטה דעם מיטעל-רינג אין דער קייט פון דעם יודישען פילאזאפישען געדאנק, די קייט ציהט זיך פון פילון האלכסנדרוני ביז איבער ר' סעדיה גאון, רב שלמה אבן גבירול און רמב"ם. ער איז דאך שליסליך פון זיי סטיכיש ארויסגעוואקסען, פון שפינאזאן ציהט זיך די קייט ווייטער. מאיקס, משה העס, אנרי בערגסאן, זיגמונד פרויד, און דעם גרויסען געלעהרטען פון אונזערע טעג אלבערט איינשטיין, אין די פערבארגענע קעמערלעך טראגען זיי דאך אלע די גרויסע שפינאזא-ירושה. ביי אלע זיינע אפווייכונגען איז שפינאזא ארגאניש פערבונדען מיטן יודענטום. שפינאזאס צוויי הויפט-עלעמענטען: אהבת הבורא און אהבת האדם האבען מעגליך געמאכט א גאנצע רייה יודישע דענקער, וואס האבען ממש עמער-ווייז געשעפט פון זיין פאנטעאיסטישער שיטה.

מיט'ן דאזיגען בין איך אויסען אין נאמען פון ווארשעווער יודישען שרייבער-פעראיין צו לייגען א קראנץ אויף דעם קבר פון דעם, וואס האט מיט זיין חכמה בעזיגט דעם טויט.

קאטאסטראפע מיט א משאות-צוג ביי עמס

דער צוג איז אריין אין וואסער.

ווי אזוי די דאנער קאזאקען האבען אפגענארט די רוסישע מאכט און געקומען קיין ארץ-ישראל

זומער 1914 איז צו מיר אין תל-אביב געקומען א קאמפאניע קאזאקען, כדי זיך מיט מיר מיישב צו זיין ווי אזוי זיי זאלען זיך מגייר זיין, די דאזיגע געזונטע און הויכע עכט-רוסישע טיפען, זענען שוין לאנג געווען גרייט אנצונעהמען דעם יודישען גלויבען.

געקומען זענען די קאזאקען קיין תל-אביב גלייך פון דאן. נאכדעם ווי זיי האבען דארטען אויסגעדינט זייער מיליטער-דינסט — געקומען אין א"י מיט זייערע פרויען און קינדער און זייער ביסעל קלאפערגעצייג. די יעניגע קאזאקען, וועלכע האבען מיר געקענט נאך פון רוסלאנד, זענען גלייך פון שיף געקומען צו מיר און זיך צולייגט מיט זייערע בעבעכעס אויפ'ן טראטואר פאר מיין האטעל.

גאנץ תל-אביב האט מיט זיי געקאכט און גערוישט.

מיין בעל-אכסניא, די אורחים פון האטעל און סתם-נייגעריגע, זענען געשטאנען פערוואונדערט און געקוקט אויף די דאזיגע משונהדיגע ברואים, וואס זענען צו מיר געקומען מיט א וויזיט, מ'האט זיי בעלאגערט פון אלע זייטען; ליצים האבען געשאטען מיט „ווערטלעך" און זיך געחכמה'ט אויף זייער אדרעס.

צום בעדויערען האבען אונזערע יודען בכלל נישט ליב קיין גרים, מ'לאכט פון זיי און מ'טרייבט ליצנות, מ'האלט די פאר טפשים און משוגעים... און מ'דערווייטערט זיך פון זיי, פונקט ווי יודען רעכענען זיך שוין מעהר נישט זייער רעליגיע און האלטען אזוי ווי היינע דער משומד, אז „דאס יודענטום איז נישט קיין גלויבען, נאר — אן אומגליק", אויב דאס יודענטום איז טאקע א שווערע משא און לאסט איז דאך טאקע פערהאן וואס צו לאכען פון די, וואס קומען זיך איינשפאנען אין דעם שווערען לאסט-וואגען...

אזוי זענען אונזערע „ליצני הדור", די תל-אביבער ליידיג-געהער געשטאנען און זיך געחכמה'ט אויפ'ן חשבון פון די „משוגעים", וואס פערלאזען זייער אייגענטום מיט וועלכע זיי זענען פערבונדען זייט דורות.

די גרים איז, פערשטייט זיך, געווען נישט שטארק אנגענעהם, צו הערען די „חכמות" פון די לצים, זיי, וואס זענען זיך אויסגעשטאנען פאר זייער אידעאל אזעלכע שווערע עינויים און רדיפות, דארפען איצט, קומענדיג אין הייליגען לאנד, אין לאנד פון דער אמונה, פאר וועלכער זיי זענען זיך מקריב, אויסהערען פון די „אמת'ע יודען" זייערע שטעכווערטלעך און זיך צוקוקען צו זייער געלעכטער...

אזא גייסטיגע ירידה קען נאר זיין ביי א פאלק, וואס לעבט שוין לאנג נישט נארמאל און האט נישט קיין פעסטען גאטירליכען באדען אונטער זיך...

אזוי זענען זיך געזעסען די קאזאקען פאר מיין האטעל און זיך געוואונדערט אויף דער דאזיגער בעציהונג מצד די ארומיגע יודען.

איך האב זיי בערוהיגט און געגעבען צו פערשטעהן אז דאס יודישע פאלק בעציהט זיך בכלל נעגאטיוו צו דער גרים-דערשיינונג, ווייל מיר זענען אמאל אין די אלטע צייטען אנגעבריהט געווארען... דאס איז געווען יענער הורקנוס החשמונאי האט מגייר געווען די אדומיים פון וועלכע ס'איז ארויסגעקומען דער טיראנישער מלך הורדוס, דער יעניגער וואס האט אויף אונז געבראכט די רוימער, וואס האבען אונז איינגענומען ירושלים, — פון דעמאלט אן האב איך זיי דערקלערט — האט זיך ביי אונז געשאפען דער בעקאנטער [illegible]: „קשים גרים לישראל כספחת", („די גרים זענען שעדליך פאר יודען ווי א וואונד אין א ארגאניזם").

די גרים האבען פאר מיר אויסגעגאסען זייער ביטער הארץ און מיר דערציילט וועגען די עינויים וואס זיי זענען זיך אויסגעשטאנען אין רוסלאנד זינט מ'האט זיך דערוואוסט, אז זיי ווילען זיך מגייר זיין. זיי האט זיך אבער איינגעגעבען אפצונארען די דארטיגע מאכט און זיי איינגערעדט, אז „זיי ווילען פאהרען אין ירושלים כדי צו מאלען און קניען אויפ'ן הייליגען קבר, ווייל זיי ווילען זיך מתוודה זיין אויף דעם, וואס זיי האבען געהאט א מחשבה זרה זיך אפצוזאגען פון קריסטענטום"... א דאנק אט דעם דאזיגען איינפאל, האט זיך זיי איינגעגעבען צו בעקומען די אלע נויטיגע פאפירען און דאקומענטען, איצט קלאפט זיי דאס הארץ, פאר וואס זיי האבען אויסגענוצט דעם קריסטליכען מאטיוו צוליב זייער התיהדות...

איך האב זיי געעצהט אז זיי זאלען דערווייל גיין ארבייטען אין די קאלאניעס פון גליל, וואו ס'געפינען זיך א סך גרים, וועלכע האבען זיך שוין איינגעלעבט מיט די יודען, ס'איז גראד געווען שניט-צייט און זיי האבען געקאנט בעקומען ארבייט און גאנץ גוט פערדינען.

זיי האבען מיך געפאלגט, דעם זעלביגען טאג זענען זיי אלע אוועק קיין גליל, וואו זיי האבען אפגעארבייט דעם גאנצען זומער און דערנאך זיך מגייר געווען אין טבריה.

סוף 1914 בעת ס'איז אויסגעבראכען די מלחמה צווישען טערקיי און רוסלאנד און איך האב, אלס רוסישער בירגער, געמוזט פערלאזען ארץ-ישראל, האב איך זיך בעגעגענט אין די קאלאניעס מיט די דאזיגע גרים, אלע זענען זיי געווען פריילעך און צופרידען פון זייער נייעם לעבען אין ארץ-ישראל נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס צוליב'ן ווירטשאפטליכען קריזיס, וואס איז אויסגעבראכען צוליב דער מלחמה זענען זיי געבליבען ארבייטסלאז, האבען זיי זיך פונדעסטוועגען נישט געקלאגט. זעהענדיג אז זייערע קינדערלעך לערנען זיך אין די יודישע שולען, רעדען העברעאיש און פיהלען זיך ווי אמת'ע יודען, האבען זיי ממש געקוואלען פון נחת, קיין גרעסערען גליק האבען זיי זיך גארנישט געוואונשען!

די טערקישע מאכט האט זיי אנערקענט אלס „פאליטישע עמיגראנטען" אויף וועלכע ס'איז נישט חל די איינוואנדערונגס-גזירה אפילו בעת א מלחמה — מ'האט זיי דערלויבט זיך גלייך צו עטאמאניזירען און זיי בעפרייט פון מיליטער-דינסט.

ס'זענען אבער אינטערעסאנט די מאטיווען צוליב וועלכע זיי זענען בעפרייט געווארען פון מיליטער:

„דאס איז ווייל מיר פיהרען דאך איצט א מלחמה מיט רוסלאנד און ס'קען דאך זיין אז די רוסישע גרים זאלען געפאנגען ווערען און דאן וועט מען אן זיי זיך שרעקליך נוקם זיין אלס בוגדים און שפיאנען — דערפאר זאל מען דערווייל פון זיי נישט נעהמען קיין מיליטער".

אזעלכע מאדנע פריווילעגיעס האט מען, דוכט זיך, אין קיין שום אייראפעאישער לאנד קיינעם נישט געגעבען.

אבער גיי פרעג קשיות אויף א טערק...

— ער איז דאך פארט א טערק, א פרא-אדם.

די איינציגע זארג פון גרים איז נאר געווען, ווי אזוי מ'שרייבט צו די קרובים אין רוסלאנד, וועלכע ווילען אויך קומען קיין ארץ-ישראל זיך מגייר זיין.

מיט טרעהרען אין די אויגען האבען זיי מיך געבעטען אז איך זאל קומענדיג אין רוסלאנד פאר זיי אלץ טון און זיי האבען מיך געבענטשט:

— זיי דו דער זכאי, וואס דורך דיר זאלען אונזערע קרובים פון אונז בעקומען א גרוס.

ווען איך האב זיך אין 1915 יאהר אומגעקעהרט קיין רוסלאנד און בין געפאהרען אין דאנער געגענד האבען מיך אויף דער סטאנציע קאלאטש (צווישען דאן און דער וואלגא — אלע דערפער כמעט פון גרים) בעלאגערט הונדערטער גרים, קרובים און גוטע פריינט פון די ארץ-ישראלדיגע קאזאקען, וואס האבען זיך מגייר געווען.

ס'איז געווען א טומעל און א רעש, מ'האט מיך פערווארפען מיט פערשידענע שאלות וועגען די ארץ-ישראלדיגע גרים.

— ס'איז דאך אבער א סכנה אזוי צו שרייען — האב איך זיי אויפמערקזאם געמאכט — די פאליציי וועט דאך גלייך דערשפיר'ען...

— ניין! — מיר קאזאקען שרעקען זיך נישט... און כל זמן דו ביזט צווישען אונז וועט כאן דיר קיין האר נישט געקרימ'ט ווערען...

אין איינער פון זייערע שוהלען וואו זיי האבען זיך צונויפגעקליבען האב איך זיי וועגען אלץ איינפארמירט. מיט גרויס שמחה און ענטוזיאזם האבען זיי מיך בעגלייט צום באהן און מיר נאכגעשריגען: „לשנה הבאה בירושלים"!

צוויי פון די צוקונפטיגע גרים זענען מיט מיר געפאהרען א רעכטע שטיק כדי צו בעשיצען מיך פון די מזיקים...

צבי בשראי.

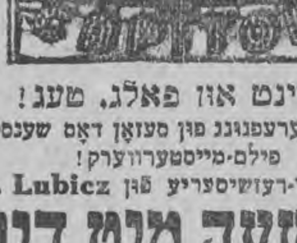

היינט און פאלג. טעג!

צו דער ערעפנונג פון סעזאן דאס שענסטע פילם-מייסטערווערק!

מייסטער-רעזשיסעריע פון E. Lubicz

א שעה מיט דיר

אין דער הויפטראלע: דער אונפערגעסליכער „זינגער פון פאריז" MAURICE CHEVALIER

און די געפייערטע העלדין פון דער „ליבעס-פאראדע" JEANETTE MAC DONALD

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און לאנד-אקטואליטעטען.

אנהויב 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג 1,30 בייטאג.

הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.

פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

דאס אויסמעסטען אומזאץ-שטייער לויט פארשריפטמעסיגע האנדעלס-ביכער

דער גאנצער שטורם, וואס טראגט זיך פון אלע
זייטן געגען אומזאץ-שטייער, איז אייגענטליך געוואנ-
דען נישט אזוי ווייט געגען פרינציפ, ווי געגען כאאטי-
שען אופן פון דער בעשטייערונג. און ווירקליך —
אונטער דער דראהונג פון א הויכער געלד-שטראף
צווינגט מען דעם צאהלער אבצוגעבען א זעזנאניע
און מ'מאכט איהם אויך גלייכצייטיג פעראנטווארט-
ליך פאר דער ריכטיגקייט פון די אנגעגעבענע אין
דער זעזנאניע פרטים. נישט געקוקט אבער דערויף,
ווערט די דערלאנגטע דעקלאראציע אינגאנצען איג-
נארירט און די שאצונגס-קאמיסיע מעסט אויס דעם
שטייער לויט איהר אייגענעם איינזעהן און די אויס-
געמאסטענע סומע שטייגט, פערשטעהט זיך, ווייט
איבער די פערהעלטניש צום דעקלארירטען און
פאקטישען אומזאץ.

די אפעלאציעס געגען דער בע'עוולה'טער
אויסמעסטונג ענדערן גאר קנאפ די לאגע. אלענ-
פאלס גלויבט קיינער נישט אין זיין ווירקונג.

אמת, דער ארטיקעל 76 פון אוסטאוו וועגען
אינדוסטריע-שטייער זאגט בפירוש, אז אויב א צאה-
לער שטעלט פאר האנדעלס-ביכער מיט רעכנונגען
און דאקומענטען, האט די שאצונגס-קאמיסיע נישט
קיין רעכט אנצוווענדען אן'אנדערע אויסמעסטונג,
ווי ס'איז אנגעגעבען אין דער זעזנאניע, סיידען
ס'ווערט אנערקענט, אז די ביכער זענען געפיהרט
געווארען נישט פארשריפטסמעסיג.

איז אבער די מעשה, וואס ביז אהער האט
געהערשט אזא צושטאנד, אז מ'האט קיינמאל נישט
געקענט וויסען בעשטימט. וועלכע בוכפיהרונג די
שטייער-מאכט וועט יא אנערקענען פאר פארשריפטס-
מעסיג. אין א בעזונדער פערנפעלדיגער לאגע האָ-
בען זיך געפונען אין דעם פרט די קלענערע אונ-
טערנעהמונגען, וועלכע זענען נישט געווען ביכולת
זיך צוצופאסען צו די פאדערונגען פון האנדעלס-
קאדעקס בנוגע געשעפטס-בוכפיהרונג.

ערשט מיט דער פערעפענטליכונג פון דער
פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער פון 13 אפריל
1932 וועגען איינפיהרען האנדעלס-ביכער פאר די
צוועקען פון אינדוסטריע-שטייער, ווערט גענוי אויפ-
געקלערט, וועלכע סיסטעמען פון בוכפיהרונג עס
וועלען אנערקענט ווערען פאר מאסגעבענד. אגב איז
פון דער איינפיהרונג פארשריפטס מעסיגע האנדעלס-
ביכער אויך אבהענגיג די רעכט צו געניסען פון
א הנחה'דיגען שטייער-פוס, ווי ס'זעהט פאר דער
ארטיקעל 7 פון אוסטאוו וועגען אינדוסטריע-שטייער.

לויט דער דערמאנטער פעראָרדנונג ווערען
אנערקענט דרייערליי סיסטעמען פון בוכפיהרונג:
1) לויט די בעשטימונג פון האנדעלס-קאדעקס;
2) נארמאלע האנדעלס-ביכער און 3) איינפאכע גע-
שעפטס-ביכער.

אין דער נעכסטער ביילאגע וועלען מיר אי-
בערגעבען אויספיהרליך די אופנים, לויט וועלכע
יעדער פון די אויסגערעכענטע סיסטעמען מוז גע-
פיהרט ווערען. דא ווילען מיר נאר אנווייזען, אז
איינפאכע בוכפיהרונג מעגען איינשטעלען בלויז
פאלגענדע אונטערנעהמונגען:

1) וועלכע קויפען אויס 2 קאטעגאריע פא-
טענט און פיהרען א קליינפערקויף פון אזוי גערו-
פענע לוקסוס-ווארע ארטיקלען. ספעציעלער האנדעל
מיט קאסמעטיק, קונסט-ווערק, פאטאגראפישע אפא-
ראטען, אפטישע, כירורגישע און פיזישע מכשירים,
עלעקטרישע אפאראטור, אייזערנע קאסעס, שפיג-
לען, גומי-אויסארבייטונגען, קאווע און טיי, אפטיק-
מאטעריאלען, לאק און אייל-פארבען, טאפעטען
לאמפען, גארן און שפיצען. מאשינען און טיילען,
פלייש צום ווידערפערקויף.

2) וועלכע קויפען אויס פאטענטען פון דריט-
טער און פערטער קאטעגאריע און פיהרען א פער-
קויף פון אלערליי סחורות, א חוץ לוקסוסווארע, אויס-
שליסליך צום פערקויף, אנ'אזוי גערופענער „סקופ
זאוואדאווי", ליווראציעס און ארבייטען אין בע-
טראף ביז 80 טויזענד זלאטעס, ביטעשריפט-ביו-
רא'ס, איבערזעצונגען און איבערשרייב - ביורא'ס
אכסניה'ס און גאר-קיכען, ביליארד-זאלען, זאדע-וואַ-
סער און אנדערע קיהל-געטראנקען, האטעלען און
מעבלירטע צימערען (ביז 20 צימערען) פענסיאנא-
טען (ביז 12 צימערען) בוכהאנדלונגען, אמבולא-
טאריעס, אפטייקען (ביז 3 בעשעפטיגטע מענשען)
שוויץ בעדער און באד-אנשטאלטען, מקוואות'ן (ביז
20 וואנעס), קינאמאטאגראפען (ביז 150 ערטער),
טעאטער-זאלען, צירקען, גערטנער, זאלען מיט אפע-
נע אדער פערמאכטע סצענעס (ביז 300 ערטער),
מאנגלען און וואלקעמיילען, פערלאגען פון וואָ-
כענבלעטער און אנדערע זשורנאלען.

3) אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, וועלכע קוי-
פען אויס 5, 6, 7 און 8 קאטעגאריע ארבייטס
פאטענט.

דערביי דארף אבער בעמערקט ווערען, אז
אקציע - געזעלשאפטען מיט בעגרעניצטע האפטונג
האבען נישט קיין רעכט צו פיהרען איינפאכע גע-
שעפטס-ביכער.

דעסגלייכען איז אויך כדאי אויפמערקזאם צו
מאכען, אז דאס קאנטראלירען די האנדעלס-ביכער
קען פארקומען נאר אויפ'ן סמך פון א ספעציעלער
שריפטליכער פעראָרדנונג פון דער שטייער-מאכט.

ווי שוין געזאגט, וועט זיך די שטייער-מאכט
מוזען רעכענען ביים אויסמעסטען שטייער פון אומ-
זאץ מיט די אנגעגעבענע זעזנאניעס, אויב זיי זע-
נען געשטיצט אויף נארמאלע אבער איינפאכע האנ-
דעלס ביכער.

אמערגסטען איז אבער, וואס צו קוואליפי-
צירען די פארשריפטסמעסיגקייט פון די געפיהרטע
האנדעלס - ביכער איז בערופען אויסשליסליך די
שטייער-אויסמעסטונגס-מאכט.

י. אינפעלד

שוץ פון קרעדיט לויט'ן נייעם שטראף-קאדעקס

דער ערשטער פרינציפ פון יעדען ניי-ערשי-
נענעם געזעץ - ווערק איז זיין צוועקמעסיגקייט, אז
ער זאל ענטשפרעכען ווי ווייט מעגליך זיין בעשטי-
מונג, די רעכטליכע בעדערפענישען פון געגעבענעם
מאמענט.

דער הערשענדער קריזיס האט דעמאראליזירט
די געזעלשאפטליכע בעציהונגען, ערשיטערט ביז
צום גרונט דעם געגענזייטיגען צוטרוי. איז טאקע
געווען די אויפגאבע פון די אויטארען פון נייעם
שטראף - קאדעקס צוריקצושטעלען די צערודערטע
קרעדיט-פערהעלטנישען. די טרייב-קראפט פון דער
היינטיגער ווירטשאפטליכער סטרוקטור צו א פער-
העלטניסמעסיגער גלייכגעוויכט.

דורך א גאנצער רייהע שארפע רעפרעס-
יעס דראהען זיי צו בעקעמפען און אויסצו-
ווארצלען יעדער ארט מיסברויך מצד בעלי-חובות
צום שאדען פון זייערע קרעדיטארען.

דער געזעצגעבער רעאגירט געגען יעדער
שעדליכער האנדלונג פון א בעל-חוב אלץ איינס, צי
זי איז ארויסגערופען געווארען ביי־ווילליג אדער צוליב
לייכטזיניגקייט, קוים האט נאר די דאזיגע האנדלונג
גורם געווען דאס אבשטעלען די געשעפטליכע צאה-
לונגען און דאס ערקלעהרען איהם אין אופאר-
לאשטש אדער בכלל פערשאפט מאטעריעלען שאדען
די קרעדיטארען.

דער שוץ פון קרעדיט אין נייעם שטראף-
קאדעקס נעהמט ארום 13 בעשטימונגען. די 1-טע
איז פארגעזעהן אין ארטיקעל 273.

לויט'ן דערמאנטען ארטיקעל דראהט א בעל-
חוב פאר לייכטזיניג פערגערן זיין מאטעריעלע
לאגע דורך פיהרען א פערשווענדעריש ארט לעבען
פערשפילען, פערקלענערען אדער בעשווערען זיין
פערמעגען, אויב צוליב דעם האט ער פערלוירען
די צאהל-פעהיגקייט און ס'איז איהם ערקלערט גע-
ווארען אנ'אופאדלאשטש, א שטראף ביז דריי יאהר
ארעסט.

כאראקטעריסטיש, אז דער ארטיקעל 603 פון
אלטען שטראף-קאדעקס האט פאר אזא איינפאכען
באנקראט פארגעזעהן א שטראף נאר ביז 1 יאהר
תפיסה.

דער ארטיקעל 274 זעהט אויך פאר א מיס-
טרוי פון זעלבען כאראקטער און פערלויף ווי דער
ארטיקעל 273, אבער מיט דעם איינאיינציגען
חילוק, וואס ד'איז ארויסגערופען געווארען שוין נישט
צוליב לייכטזיניגקייט, נאר בפירוש'ע ביי־ווילליגקייט.

אין דעם פאל דראהט תפיסה אויף א טערמין
ביז 5 יאהר, הגם לויט'ן ארטיקעל 600 פון אלטען
שטראף-קאדעקס האט מען געקענט פאר אזא ביי־ז-
ווילליגען באנקראט פער'משפט ווערען ביז 6 יאהר
תפיסה.

די ווייטערדיגע ארטיקלען (277—275) ענט-
האלטען דעסגלייכען פערשידענע פארמען מיסברויכען
צום שאדען פון די קרעדיטארען, הגם צו קיין
פארמעלען אופאדלאשטש איז נישט דערגאנגען.

דער ארטיקעל 275 איז אינגאנצען ענהליך
צום ארטיקעל 273 בלויז אהן אופאדלאשטש-קאנ-
סעקווענץ. ער זעהט אויך פאר א שטראף ביז דריי
יאהר תפיסה.

א שארפערע סאנקציע—ביז 5 יאהר תפיסה—
זעהט שוין פאר דער ארטיקעל 276. דא האנדעלט
זיך וועגען בעהאלטען דאס פערמעגען אדער שלי-
סען פיקטיווע אבמאכען, עווענטועל נעהמען אויף
זיך פיקטיווע התחייבות'ן.

דער ארטיקעל 277 ווענדעט אן א פרייהייט-
ליכע רעפרעסיע אין דער הויך פון א 3-יעהריגען
ארעסט פאר בעפרידיגען, בעצאהלען אדער פער-
זיכערען די פרעטענזיעס בלויז פון א טייל קרעדי-
טארען צום שאדען פון די איבריגע.

אין די אלע אויסגערעכענטע פאלען מוז די
האנדלונג זיין א ביי־ווילליגע און די מיטהעלפער
ווערען פונקט אזוי בעשטראפט ווי די אייגענטליכע
בעשולדיגטע. *

* בכדי נישט צו דערלאזען פערדעקען מעגליכע
מיסברויכען מיט'ן צוטרוי פון קרעדיטאר, צווינגט
דער געזעצגעבער אלע אונטערנעהמער צו פיהרען
ביכער. פאר נישט פיהרען אדער פעהלערהאפט
פיהרען די ביכער זעהט דער ארטיקעל 280 פאר
א שטראף ביז 6 חדשים ארעסט.

דאגעגען פאר פאלש פיהרען אדער פערניכ-
טען די ביכער אדער האנדעלס-דאקומענטען דראהט
שוין לויט'ן ארטיקעל 281 א שטראף ביז 5 יאהר.

פאר אונמעגליך מאכען אויפצומאהנען א חוב
דורך בעהאלטען, צושאנדען מאכען, פערקויפען
אדער פערזעצען סעקוועסטרירטע חפצים און נישט
צושטעלען זיי צו דער ליציטאציע דראהט לויט'ן
ארטיקעל 282 א שטראף ביז 2 יאהר ארעסט אדער
תפיסה.

דער ארטיקעל 607 פון אלטען שטראף-קא-
דעקס האט פאר נישט צושטעלען סעקוועסטרירטע
זאכען צו דער ליציטאציע פארגעזעהן נאר ביז 1
יאהר ארעסט.

די זעלבע רעפרעסיע זעהט דער ארטיקעל
283 פאר פאר אנווענדען פערשידענע קאמבינאציעס
בעת ליציטאציעס צום שאדען די אינטערעסען פו
קרעדיטאר אדער בעל-חוב.

י. א—ד

וויכטיגע סקארבאווע שטראף-געזעצע

פאלגענדע פערברעכענס אונטערליגען נישט
די פאנקציעס פון די אלגעמיינע שטראף-געזעצען,
נאר אויף זיי זענען חל די בעשטימונגען פון ספע-
ציעלען סקארבאווען שטראף-אוסטאוו: איבערטרע-
טונגען וועגען צאל-אפצאהלונגען און סחורות-פער-
קעהר מיט אויסלאנד; טאבאק-מאנאפאל; שפריט-
מאנאפאל; אבצאהלונגען פון עסיג-עסענץ און גע-
פרעסטע הייוען; זאלץ-מאנאפאל; זאפאלקעס-מא-
נאפאל און בעשטייערונגען פון זאפאלניטשקעס;
מלוכה'שע לאטעריע; אקציז פון ביער, וויין, מעהד
און אקציז-פאטענטען; שטייער פון קוילען און שפיל-
קארטען.

פעראנטווארטליכקייט פאר'ן בעגאנגענעם פער-
ברעך טראגט נישט בלויז דער קויפער, נאר אויך
דער, וואס בעהאלט, טראנספארטירט אדער ציהט
אויף וועלכען ס'איז נאר אנדערען אופן נוצען פון
זיין האנדלונג, אבער נאר בלויז אין דער מאס,
וואס אנטשפרעכט דער בדייט פון טהאט.

דער סקארבאווע שטראף-אוסטאוו זעהט פאר
דרייערליי רעפרעסיעס: א געלד-שטראף, קאנפיס-
קאציע פון קוועסטיאנירטע חפצים און מכשירים און
א פרייהייטליכע שטראף.

קיין איינע פון די אויסגערעכענטע שטראפען
בעפרייט אבער נישט פון דער פליכט צו דעקען
די פערשאפטע דורכ'ן פערברעך דער מלוכה
הזיקות.

צוזאמען מיט דער ארויסגעלייגטער שטראף
קען נישט פעראָרדענט ווערען אפצונעהמען ביי'ן
פעראורטיילטען די ערטיילטע איהם דורך דער
סקארבאווע מאכט קאנצעסיע.

אויב דאס געזעץ זעהט יא פאר אין קאנסעקווי
פון אזא פערברעכען דאס צונעהמען די קאנצעסי
קען דאס אויך פארקומען נישט פריהער, ווי ערש
נאך דער געזעצקרעפטיגונג פון דער ארויסגעלייג-
טער גרונט-שטראף.

אינ.

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיי
שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, פל זכ
איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט
רעכטס-פובליציסט

י. אינפעלד, לאדז

פיעטריקאווער 31.

אויפנאהם-שעה'ן טעגליך פון 4 ביז 8 אווענ

צי איז א גנב אויך מחויב צו צאהלען הכנסה-שטייער?

אזא פראגע וועט דארפען דעצידירען די אפעלאציע-קאמיסיע

אין דער פראקטיק פון איינעם פון די לאדזשער
שטייער-אמטען איז די טעג ארויסגעשוואומען פאל-
גענדער כאראקטעריסטישער פראבלעם.

דער דערמאנטער שטייער-אמט האט לויט די
איהם צוגעשטעלטע לאקאטארען-רשימות ארויסגע-
שיקט צו די עקאנאמיש-זעלבסטשטענדיגע בירגער
אויפפאדערונגען אז זיי זאלען אויספילען און אפגע-
בען זעזנאניעס וועגען זייער הכנסה.

אזא אויפפאדערונג איז אויך צוגעשיקט גע-
ווארען צו א געוויסען יצחק ל. פון באלוט.

דער דערמאנטער יצחק ל. האט ווי געוועהנ-
ליך אויסגעפילט די זעזנאניע, אנגעגעבען א בע-
שטימטע סומע און זי צוריקגעשיקט אין בעטרע-
פענדען שטייער-אמט.

די אנגעגעבענע סומע האט זיך א פנים דעם
שטייער-אמט ארויסגעוויזען פאר צו נידריג און צום
דאזיגען שטייער - צאהלער איז צוגעשיקט געווארען
א צווייטע אויפפאדערונג, אז ער זאל אין משך פון
א בעשטימטען טערמין צושטעלען קאנקרעטע בע-
ווייזען וועגען זיין הכנסה.

אלס תשובה האט דער אויפגעפאדערטער יצחק
ל. דערלאנגט אין זיין שטייער-אמט פאלגענדע ער-
קלערונג:

„איך בין א פראפעסיאנעלער גנב. מיינע אבות
אבותי זענען געווען גנבים.

אלס גנב פיגוריר איך אין פערברעכער-אלבום
ביי דער פאליציי-קאמענדע. פאר גנבות בין איך
שוין פיל מאל גע'משפט געווארען דורך פערשי-
דענע געריכטען.

איך לעב אלזא אויסשליסליך פון גנבות, דע-
ריבער קען איך נישט צושטעלען קיין גענויע בע-
ווייזען וועגען דער הויך פון מיין הכנסה.

ווייל, ערשטענס, לעגיטימיר איך נישט מיי-
נע קרבנות און צווייטענס, האבען זיי אלע א גע-
וואלדינהייט איבערצוטרייבען די הויך פון די געלי-
טענע שאדענס.

איבריגענס האט, דאכט זיך, די גאנצע פראָ-
צעדור נישט קיין שום ממשות: שעפ איך דאך מיין
הכנסה, ווי געזאגט, פון נישט מאראלישע מקורים,
צי וועט אלזא די מלוכה אזא אביעקט בעשטייערן?

איך בין זיכער, אז נישט. דעריבער בעט איך
מיך אויסצושטרייכען פון די צאהלער-רשימות פון
הכנסה-שטייער.

וועגען דעם ענין ווערט געפיהרט אנ'אונטער-
זוכונג.

ארנום

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג
ז
8
אלול תרצ"ג

סעפטעמבער
אן-אויסגאנג 4.48
זון-אונטערגאנג 6.22

ווידער צוויי פאבריקען אקופירט דורך די ארבייטער

דער שטרייק איז ווידזעוו ווידער אויף א טויטען-פונקט

(2) א חוץ דעם קאמפליצירטען שטרייק אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור" ווערען ווייטער געפיהרט די שטרייקען אין די פירמען קארל בענדיק, אקציען-געזעלשאפט פון דער וואל-מאנופאקטור און אלארט רוסא.

עהערנעכטען איז אויך אויסגעבראכען א שטרייק אין דער פירמע גייער, אלע שטרייקען זענען אויסגעבראכען צוליב דער רעדוקציע פון די לוינען. אין דער פירמע אלארט רוסא זענען עהער נעכטען געקומען די ארבייטער פון דער טאג-שיכט און זענען נישט צוגעטרעטען צו דער ארבייט נאר האבען אקופירט דעם הויף פון דער פאבריק, נישט אריינלאזענדיג שוין די צווייטע שיכט צו דער ארבייט, צו קיין אונטערהאנדלונגען איז נאך נישט געקומען, די ארבייטער האבען אויף א מיטינג בעשלאסען נישט איינצוגעהן אויף קיין רעדוקציע פון די לוינען.

אין דער פאבריק פון דער פירמע גייער האבען אויך די ארבייטער די הויפען, דארט שטרייקען אנ'ערך 3000 ארבייטער. ס'שטרייקען די שפינערייען און וועבעריי.

צוליב דעם, וואס די ארבייטער פון די ריי-סערייען אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור" זענען נישט צוגעטרעטען צו דער ארבייט, האבען געמוזט אפגעשטעלט ווערען די עגיפטישע און אמעריקא-נישע שפינערייען.

ערשט פון מאנטאג אן

וועט מען איינפיהרען דעם נאכט-שטייער אין די רעסטאראנען

(2) אין שטייער אמט ביים מאגיסטראט איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיטן אנטייל פון פער-טרעטער פון רעסטאראטארען-בעזיצער-פערבאנד.

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען טערמין פון איינפיהרען דעם אפצאהל פארן ארבייטסלאזען-פאנד, וואס ווערט איינגעפיהרט אין די רעסטאראנען נאך 12 א זייגער ביינאכט.

דער דאזיגער אפצאהל האט שוין געזאלט איינגעפיהרט ווערען פון 1 סעפטעמבער, נאר צו-ליב פארמעלע סבות ווערט דער אפצאהל ערשט איינגעפיהרט פון קומענדיגען מאנטאג.

(2) אין שטייער אמט ביים מאגיסטראט איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיטן אנטייל פון פער-טרעטער פון רעסטאראטארען-בעזיצער-פערבאנד.

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען טערמין פון איינפיהרען דעם אפצאהל פארן ארבייטסלאזען-פאנד, וואס ווערט איינגעפיהרט אין די רעסטאראנען נאך 12 א זייגער ביינאכט.

דער דאזיגער אפצאהל האט שוין געזאלט איינגעפיהרט ווערען פון 1 סעפטעמבער, נאר צו-ליב פארמעלע סבות ווערט דער אפצאהל ערשט איינגעפיהרט פון קומענדיגען מאנטאג.

יעדער גאסט, וואס וועט אריינקומען נאך 12 א זייגער ביינאכט אין א רעסטאראן, באר, קאמע און צוקערניע, וועט דארפען אפצאהלען 50 גראשען.

דער פרעזעס פון רעסטאראטארען-פערבאנד האט ערקלערט, אז דער דאזיגער אפצאהל דארף איינגעפיהרט ווערען נאר פון אזעלכע געסט, וועלכע קומען אריין אין די נאכט-לאקאלען טרינ-קען וואסער, טיי, אדער קויפען פאפיעראסען, דאר-פען בעפרייט ווערען פון דאזיגען שטייער.

א חוץ דעם וועט דער רעסטאראטארען-פער-באנד צוזאמען מיט דער צענטראלע אין וואַרשא, אונטערנעהמען אנ'אקציע ביי דער רעגירונג עס זאלען נישט בעשטייערט ווערען אויך געסט, וועל-כע קומען אריין אין עפענטליכע לאקאלען שפעט ביינאכט.

די רעסטאראנען-בעזיצער זענען איבערצייגט, אז דער נייער שטייער וועט אריינברענגען א סומע וואס וועט קוים קלעקען אויסצוהאלטען די בעאמטע, וועלכע וועלען קאנטראלירען דעם שטייער.

בעסטיאלישער אנפאל אויף א שוצלאזער פרוי

כוליגאנעס פייניגען און פערגוואלדיגען א פרוי אויף א זומער-וואוינונג

(2) מ'טיילט מיט וועגען א כוליגאנישען אנפאל, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אויף א זומער-וואוינונג אויף אנ'איינזאמע פרוי.

אין דארף קארגישעוויטש, הינטער לאסק וואוינט די איינזאמע 35-יעהריגע פרוי אגיעלא האנש אין א שטיבעל אויס'ן ערשטען שטאק.

פערגאנגענעם דינסטאג ביינאכט, איז די פרוי אויפגעוועקט געווארען פון א געקלאפערייי אין דער מיר. אזוי ווי די פרוי האט די טיר נישט געוואלט עפענען, זענען די כוליגאנעס ארויף אויפ'ן דאך, פון וואנען זיי האבען זיך אריינבעקומען אין דער וואוינונג. די כוליגאנעס האבען פון דער פרוי גע-פאדערט געלד. בעקומענדיג אנ'אמזאג, האבען זיך די באנדיטען אויף איהר געווארפען, געשלאגען און צום סוף האבען זיי זייער קרבן איינער נאכ'ן אנ-דערען מאנס געווען, און גענומען פלינדערען די וואוינונג. די פרוי ה. איז דאן צו צום מענסטער און ארא̈פגעשפרונגען פון ערשטען שטאק. אין א שווערען צושטאנד, איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

די פאליציי האט געמאכט א געיעג און ביידע באנדיטען ארעסטירט. זיי ווערען געשטעלט פאר א שטאנד-געריכט.

ער דארף איצט גט'ז 4 ווייבער

ווי אזוי ער איז געקומען צו די דאזיגע ווייבער

מנשה ראכווערגער האלט נישט פון חרם רבינו גרשום. דאס איז נישט קיין עסק, זאגט ער, פאר איהם. האט טאקע מנשה נישט מעהר און נישט וועניגער, ווי פיר ווייבער, וועלכע מאכען איהם איצט טויט און ער קען נישט בעגרייפען וואס זיי ווילען פון איהם.

שרייען אלע 4 ווייבער אין דער ראבינאט-שטוב. איינע וויל איבערשרייען די אנדערע און מנשה שטעהט אן א זייט, האלט זיך צו די אויי-ערען מיט ביידע הענד, ווייל מ'קען טויב ווערען, און אז דער רב האט איהם געפרעגט, ווי שיקט זיך דאס? האט ער זיך געמאכט תמ'עוושטע, אזוי ווי נישט איהם מיינט מען און האט אליין אנגע-הויבען צו דערצעהלען ווי אזוי ס'איז געקומען דערצו, אז ער זאל האבען 4 ווייבער און אלע אין איין שטאט און איינע זאל נישט וויסען פון דער צווייטער.

די מעשה הויבט זיך אן דערפון, וואס דאס יעדער גאסט, וואס וועט אריינקומען נאך 12 א זייגער ביינאכט אין א רעסטאראן, באר, קאמע און צוקערניע, וועט דארפען אפצאהלען 50 גראשען.

דער פרעזעס פון רעסטאראטארען-פערבאנד האט ערקלערט, אז דער דאזיגער אפצאהל דארף איינגעפיהרט ווערען נאר פון אזעלכע געסט, וועלכע קומען אריין עסען, אדער טרינקען פאר גרעסערע סומען. דאנגעגען געסט, וועלכע קומען שפעט ביינאכט אריין אין די נאכט-לאקאלען טרינ-קען וואסער, טיי, אדער קויפען פאפיעראסען, דאר-פען בעפרייט ווערען פון דאזיגען שטייער.

א חוץ דעם וועט דער רעסטאראטארען-פער-באנד צוזאמען מיט דער צענטראלע אין וואַרשא, אונטערנעהמען אנ'אקציע ביי דער רעגירונג עס זאלען נישט בעשטייערט ווערען אויך געסט, וועל-כע קומען אריין אין עפענטליכע לאקאלען שפעט ביינאכט.

די רעסטאראנען-בעזיצער זענען איבערצייגט, אז דער נייער שטייער וועט אריינברענגען א סומע וואס וועט קוים קלעקען אויסצוהאלטען די בעאמטע, וועלכע וועלען קאנטראלירען דעם שטייער.

מנשה ראכווערגער האלט נישט פון חרם רבינו גרשום. דאס איז נישט קיין עסק, זאגט ער, פאר איהם. האט טאקע מנשה נישט מעהר און נישט וועניגער, ווי פיר ווייבער, וועלכע מאכען איהם איצט טויט און ער קען נישט בעגרייפען וואס זיי ווילען פון איהם.

שרייען אלע 4 ווייבער אין דער ראבינאט-שטוב. איינע וויל איבערשרייען די אנדערע און מנשה שטעהט אן א זייט, האלט זיך צו די אויי-ערען מיט ביידע הענד, ווייל מ'קען טויב ווערען, און אז דער רב האט איהם געפרעגט, ווי שיקט זיך דאס? האט ער זיך געמאכט תמ'עוושטע, אזוי ווי נישט איהם מיינט מען און האט אליין אנגע-הויבען צו דערצעהלען ווי אזוי ס'איז געקומען דערצו, אז ער זאל האבען 4 ווייבער און אלע אין איין שטאט און איינע זאל נישט וויסען פון דער צווייטער.

די מעשה הויבט זיך אן דערפון, וואס דאס שכל פאר די ערשטע צוויי און פאר זיך אליין פאר יעדען זלאטי, וואס זי האט מיר געגעבען גדן, האט זי מיר געגעבען 6 קללות יעדען טאג, אזוי אז דורך א טאג האב איך בעקומען 3600 קללות און 2 מאל אין וואך האב איך געמוזט שלאפען אין גאס, ווייל זי האט מיך נישט געוואלט אריינ-לאזען אין שטוב נעכטיגען, האב איך מיר אויס-געדרעהט דעם דאשעק און האב צו זיך געזאגט:

— מנשה, דאס איז נישט פאר דיר. אהן א גוטע נאכט בין איך אוועק און אין צוויי וואַ-כען ארום האב איך חתונה-געהאט מיט סורקע מילגראם. דא האב איך גערעכענט, האב איך שוין געטראפען דאס ריכטיגע. מיטאמאל ריפט מען מיך אין ראבינאט און האב דא געטראפען אלע פיר ווייבער מיינע. פסק'נט רבי וואס איהר ווילט, איך וועל יעדען פסק אננעהמען.

דער ראבינאט האט גע'פסק'נט, אז ער זאל אלע פיר ווייבער גט'ן, וואס ער האט מיט'ן גרעסטען פערגניגען געטון.

פערזענליכעס

(2) רעפערענט דעניס פון דער סטאראסטוואַ איז צוריקגעקומען פון אורלויב, און נעכטען אי-בערגענומען זיין אמט.

ראווערעז און מאטאציקלען פערוועהרט

צו פאהרען אזוי פלעצער וואו ס'שפאצירען קינדער

(2) די סטאראסטווא האט דערהאלטען נייע פארשריפטען פון דער וואיעוואודזטווע בנוגע דעם ראווערן-און מאטאציקלען-פערקעהר.

לוים דער נייער פעראָרדנונג איז פאר ראווע-ריסטען און ציקליסטען פערוועהרט צו פאהרען אויף פלעצער, וואו ס'שפאצירען קינדער. אויף א ראווער אדער מאטאציקל אויף צוויי רעדער, טארען נישט מעהר פאהרען ווי 2 פערזאן (שוין אריינגערעכענענדיג דעם ראווער-פיהרער) אויף 3 רעדערדיגע ראווערען און מאטאציקלען — 3 פער-זאן.

די פעראָרדנונג איז אריין אין קראפט פון 1-טען ד. ח.

א דאנק-בריף פון מלוכה-פרעזידענט

(—) אויף דער מיטגעפיהל-דעפעשע צום מלוכה-פרעזידענט צוליב'ן טויט פון דער פרעזידענטין האט דער לאדזער שטאט-פרעזידענט נעכטען בעקו-מען א בריף, אין וועלכען דער מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי דאנקט איהם פאר'ן אויסגעדריקטען מיטגעפיהל אין מאמענט פון פרעזידענטס-אומגליק.

צום אנדענק פון דער געשטאר-בענער פרוי פון מלוכה-פרעזידענט

(2) נעכטען זענען אין די היגע קירכען פארגעקומען גאטעסדינסט פאר שילער צום אנדענק פון דער פערשטארבענער פרוי פון מלוכה-פרעזידענט.

אויך אין דער אלטשטאטישער שוהל איז פארגעקומען א תפילה.

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1914

מארגען, פרייטאג ד. 9 סעפטעמבער דארפן זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע יונגעלייט פון'ם יאהרגאנג 1914 וואס וואוינען אויפן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

E F G

אין די, וואס וואוינען אין 8-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:

N O P R S Sz

שבת, דעם 10. סעפטעמבער, דארפען זיך צושטעלען די מענער פון'ם יאהרגאנג 1914, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאר-יאט, מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

H Ch I J K

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון'ם 8-טען קאמיסאריאט, מיט די אותיות:

T U W Z Ż Ź

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען אלע נויטיגע דאקומענטען.

היינט איז נישט קיין אפיציעלע חגא

דער היינטיגער קאטוילישער חגא-טאג איז נישט קיין אפיציעלער.

די געוועלבער און געשעפטען מעגען דערי-בער היינט זיין אפען.

געביסען פון א הונד

אויף פשעיזוד 64 איז א בייזער הונד בעפאלען דאס יונגעל עוגעניוש קלאנאוויטש און איהם אזוי שטארק צוביסען, אז דאס קינד האט געמוזט אפגעפיהרט ווערען אין שפיטאל.

סענסאציע איבער סענסאציע!

אייער אלעמענס ליבלינג

דזשעק רעכטציריט

צוזאמען מיט

יוכבד זילבערג

קומט צו אייך און וועט אויפטרעטען נור איינאיינציג מאל

אין „סקאלא"-טעאטער
דעם היינטיגען שבת

פרטים מארגען.

5367

דירה-געלד מוז ביליגער ווערן!

היינט א קאנפערענץ אין לאקאטארען-פעראיין

היינט 8 אװ. קומט פאר אין לאקאל פון לאקאטארען-פעראיין (וואולטשאנסקא 77) א קאנפערענץ פון אלע געזעלשאפטליכע, פראפעסיאנעלע און קולטורעלע אינסטיטוציעס, בנוגע דער אקציע װעגען פארביליגערן דאס דירה-געלד.

פוילישע סוחרים און פאבריקאנטען

פאדערן ביליגער צו מאכען ס'דירה-געלד

(2) אין פוילישען סוחרים-און פאבריקאנטען-פעראיין (אנדזשעיא 34) איז פארגעקומען א פערזאמלונג אויף װעלכע עס איז אנגענומען געװארען זיך צו פעראייניגען צו דער אקציע ביליגער צו מאכען ס'דירה-געלד און אויך ביליגער צו מאכען עלעקטרישען שטראם.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) א. דאנצער, זגערזשער 57; וו. גראשקאװסקי, 11-טער ליסטאפאד 15; ס. גארפיין, פילסודסקיעגא 54; ס. בארטאשעװסקי, פיעטריקאװער 164; ר. רעמבעלינסקי, אנדזשעיא 28; א שימאנסקי (פשענדזעלניאנא 75.

פערקויף פון אויסבראקירטע מיליטערישע פערד

(–) דינסטאג, דעם 13. סעפטעמבער װעט מען אויף שײבלער'ס מארק פערקויפען אויסבראקירטע מיליטערישע פערד.

זעלבסטמארדען

(2) אויף דער באהן-ליניע נישט װייט פון טאמאשאװ האט זיך געװארפען אונטער'ן צוג די לאדזער איינוואוינערן לעאקאדיא איװדארטשיק, װעלכער איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

(2) אויפ'ן קאטוילישען צמענטאזש אין דאלי האט זיך פער'סמ'ט דער זגערזשער איינוואוינער קלעמענס נייבערט אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

(2) אין דער אייגענער וואוינונג, קילינסקי 166 האט זיך אויפגעשניטען די אדערען רודאלף מענצעל. אין א גוססדיגען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געװארען אין שפיטאל.

ריכטער-קאמפלעט איז קרייז-געריכט װערט געענדערט

(א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם איינפיהרען דעם נייעם שטראף-קאדעקס, װעט אין קרייז-געריכט געענדערט װערען דער ריכטער-קאמפלעט.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—12
אין כעלמי פון 8—9 פריה.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א. א. פ. אין פוילען — אנפיהרונג: א. בעזמאז.
באלקאן און גאלעריע 50 גר.
לעצטע גאסטשפילען פון דער בריהמטער אפערעטען-שוישפילערין
מרים קאראלאװא
גאנצער פארטער פון 1-טע ביז לעצטע רייהע 1 זל.
היינט, דאנערשטאג, 9 אװענד
פאלקס-פארשטעלונג צו אויסנאהמס-פרייזען כמעט בחנם
צום לעצטען מאל די זעהר קאמישע אפערעטע
מלכה'לע
אין 3 אקטען מיט מרים קאראלאװא אין דער הויפטראלע.
שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען מיט מרים קאראלאװא
„אונגארישע קרעטשמע"
לעזט דעם מארגענדיגען אנאנס.

געשפיגען א פאליציאנט אין פנים

פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה

(א) װאצלאװ סלעפאן איז דעם 9-טען יולי ד. י. געגאנגען שפעט ביינאכט. אויף רוג פעטריקאװער און גלובנא, האט ער בעגעגענט א פאליציאנט און איהם געשפיגען אין פנים.

נעכטען איז ס. פערמשפט געװארען אויף 6 חדשים תפיסה.

כוליגאנישער אנפאל אויף א פרוי

צוריקפאהרענדיג פון דער דאטשע

(2) איטקע פלאװונע פון לוטאמירסקא 40, איז נעכטען צוריקגעפאהרען פון דער זומער-װאוינונג. װען די פוהר מיט די זאכען האט זיך געפונען אין װאלד הינטער ראדאגאשטש, איז זי באפאלען געװארען פון דריי כוליגאנעס. בעװארפענדיג זי מיט שטיינער פון װאס די פרוי פלאװונע איז שװער פערװאונדעט געװארען אין קאפ, נאכ'ן אפטון דאס שטיקעל ארבייט זענען זיי אנטלאפען.

די פאליציי האט געמאכט אנ'אבלאװע און ארעסטירט די דריי אנפאלער, צוליב דעם, װאס זיי האבען געשטעלט א װידערשטאנד זענען זיי געשמידעט אין קייטען אפגעפיהרט געװארען אין תפיסה.

גרויסע דארף-שרפה הינטער לאדז

(2) אין דארף דילעװו הינטער לאדז, האט נעכטען אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. די גאנצע װירטשאפט פון לאנדװירט סטאניסלאװ קוביאק אין דער װערט פון 6 טויזענד זל. איז אװעק מיט'ן רויך.

דזשעק רעכטצייט און יוכבד זילבערג

קומענדיגען שבת אין „סקאלא"-טעאטער

קומענדיגען שבת װערט געגעבען אין „סקאלא"-טעאטער איין פארשטעלונג פון דעם אין לאדז באליבטען ארטיסט דזשעק רעכטצייט. ער טרעט אויף צוזאמען מיט דער בעקאנטער ארטיסטקע יוכבד זילבערג. די גאסטראליארען זענען דעם לאדזער טעאטער-עולם גוט בעקאנט פון זייערע גאסטשפילען פערגאנגענעם װינטער אין „פילהארמאניע".

ס'װערט געשפילט „האלא, אמעריקא!" מיט דזשעק רעכטצייט און יוכבד זילבערג אין די הויפטראלען.

Dr. med. G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
TRAUGUTTA 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אװענד. 5219

סאניטארע קאנטראלעס אויף די מערק

(–) א שטאטישע סאניטאר-קאמיסיע האט קאנטראלירט דעם סאניטארען-צושטאנד אויפ'ן גריןעם מארק און פעסטגעשטעלט, אז די היגיענישע בעדינגונגען ענטשפרעכען נישט די פאדערונגען.

עס זענען צוזאמענגעשטעלט געװארען 93 פראטאקאלען.

די זעלבע קאנטראלעס װערען װייטער געמאכט אויף די אנדערע האנדעלס-מערק.

צאהל פראטעסטירטע װעקסלען

דעם חודש אויגוסט אין לאדז

אין חודש אויגוסט ד. י. זענען ביי די לאדזער רעיענטען פראטעסטירט געװארען 28179 אינלענדישע װעקסלען אויף דער סומע 4,435.058 זל. און 7 אויסלענדישע װעקסלען אויף דער סומע 182,616,38 זל.

אויסגעקויפט זענען אין דעם זעלבען חודש געװארען ביי די רעיענטען 7 666 װעקסלען אויף דער סומע 1,147,397,59 זל.

ספארט

מייסטערשאפטס-קאמפען פון װעלט-פערבאנד „מכבי" פון ספארט-שפילען קומט פאר אין לאדז

שבת און זונטאג קומט אין לאדז פאר אויפ'ן ספארט-פלאץ פון י.ק.פ. די ערשטע מייסטערשאפטס-קאמפען פון װעלט-פערבאנד „מכבי" אין פוילען אין אלע צװייגען פון ספארט-שפילען.

די דאזיגע קאמפען װעלען צונויפזאמלען אין לאדז אלע בעסטע יודישע ספארט-שפילער אין לאנד, װעלכע רעפרעזענטירען די העכסטע קלאס אין דעם ספארט-צװייג.

פאר די זיגער זענען בעשטימט געװארען א רייהע װערטפולע פרייזען. פאר'ן אלגעמיינעם זיגער פון די קאמפען איז צוגעגרייט געװארען א פראכטפולער בעכער פון װעלט-פערבאנד „מכבי".

פרייטאג און שבת

משה קוסעװיצקי אין „פילהארמאניע"

דער װארשעװער אבערקאנטאר, ה' משה קוסעװיצקי, װעט היינטיגען פרייטאג און שבת דאװענען אין פילהארמאניע קבלת-שבת, שחרית און מוסף.

דער בילעטען פערקויף װעט פארקומען נאר ביז ליכט-צינדען.

פון „פילהארמאניע"

היינט קומט פאר אין פילהארמאניע א גרויסע פאלקס-פארשטעלונג צו זעהר ביליגע פרייזען מיט'ן אנטייל פון מרים קאראלאװא. ס'װערט געשפילט „מלכה'לע".

לאדזער בערזע

4 פראצ. דאלאריבקע	49,25
5 פראצ. קאנװערסיגע	41,50
3 פראצ. בודאװלאנע	40,00
8 פראצ. װארשאװער לאנד-בריף	62 00
8 פראצ. לאדזער לאנד-בריף (נישט אפ.)	58,00
7 פראצ. סטאביליזאציע (אמער.)	56,75
פונטען	31,00
דאלאר	8,90
באנק-פאלסקי	99,50

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג ד. 8 סעפטעמבער

11.58 צייטסיגנאל. 12,10 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט. 12,40 מ טעאטראלישער קאמוניקאט. 12,45 גראמאפאן-פליטען. 3,35 גראמאפאן פליטען. 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 4,40 רעפעראט. 5.00 סאליסטען-קאנצערט. 6 00 רעפעראט. 6.20 טאנץ-מוזיק. 6.55 פאסט-קעסטעל. 7,10 פערשידענעס 7,30 קאמוניקאט. 7,35 ראדיא-פרעסע. 7.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערען. 8,00 לייכטע מוזיק. 9,10 טר. פון קראקא. 9 50 פרעסע-איבערזיכט. 9 55 קאמוניקאט פאר לופט-פליה-קאמוניקאציע. 10,00 טאנץ-מוזיק. 10,40 ספארט - ידיעות. 10,50 טאנץ-מוזיק.

אויסלאנד

7,50 — קאנצערט פון װינער סימפאנישען ארקעסטער. 7,55 לאנדאן — אוידיציע. 8 00 דאװענטרי — קאנצערט פון ענגלישער מוזיק. 8.00 בריסעל — סימפאנישער קאנצערט. 8,00 לייפציג — „דאס גלאקענליד" פון שילער. 8,30 מיילאנד — „שמשון און דלילה", אפערע. 8,30 שטוטגארט — אפערע. 8.40 לאנגענבערג — סימפאנישער קאנצערט, 8 45 דאנציג – אוידיציע.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער װירקליכקייט

(113)

דאס זענען געשעפטס-בריף, װעלכע האבען פייערשטיינען גארנישט אינטערעסירט. יעדער אדורכגעלייענטער בריף האט ער צוקנייטשט ביי זיך אין האנד און באלד ארייגעװארפען אין פאפיר-קארב. ער האט אפילו נישט געטראכט אויף זיי צו ענטפערען. פלוצלונג האט זיך זיין בליק אפגעשטעלט אויף א בריף אין א געװעהנליכער קאנװערט. די אדרעס געשריבען מיט א שלעכטער האנדשריפט, דאס איז נישט געװען קיין געשעפטס-בריף, דאס איז פאר איהם געװען קלאהר.

דאס הארץ האט אנגעהויבען ביי פייערשטיינען האסטיגער צו קלאפען.

— אפשר עפעס א ידיעה װעגען שרה'לען. אפשר פארט, ס'רועט דאס דאך זיכער נישט איבערהאלטען. מיט אייגענע הענד, האט ער זיין איינציגע טאכטער אװעקגעשיקט. װער װייסט אויב נישט צום טויט.

פייערשטיין האט איבערגעקוקט דעם קאנװערט פון אלע זייטען און צוריק אװעקגעלעגט אויפ'ן טיש. ער האט מורא געהאט דעם בריף צו עפענען, עפעס הזיט איהם דאס הארץ געזאגט אז אינ'ם בריף איז בעהאלטען עפעס א שרעקליכע זאך, דאך האט ער אויפגעריסען דעם קאנװערט און פון דאנ'ט ארויסגענומען א װייס בעשריבען שטיקעל פאפיר, מיט דערזעלבער האנדשריפט װאס איז געװען אנגעשריבען דער אדרעס. פייערשטיין האט אנגעהויבען צו לייענען, אבער װאס מעהר ער האט געלייענט אלץ בלאסער איז ער געװארען, זיינע הענד האבען איהם אנגעהויבען צו ציטערען, דאס מויל איז אויסגעקרומט געװארען, פייערשטיין האט איבערגעלייענט איין מאל, נאך אמאל און אלץ זיך נאך נישט געקענט אפגעבען קיין חשבון דערפון, װאס ער לייענט דארט, אינ'ם בריף איז געװען אנגעשריבען:

„חשובע הערשאפט פייערשטיין! אייער טאכטער אלא איז כלומרשט געפאהרען קיין פאריז, אין אמת'ן אבער געפינט זי זיך אין די הענד פון פרויען-הענדלער, װעלכע װילען זי פערקויפען קיין שפאניען, זי געפינט זיך איצט אין בערלין. און איהר איז נאך קיין שלעכטס נישט געשעהן. ראטעװעט אייער קינד כל זמן ס'איז נאך צייט. איהר אדרעס אין בערלין איז האטעל „איקס".

פייערשטיין האט צוזאמענגעבראכען די הענד און אויסגעשריגען:

— רבונו של עולם, פארװאס האסטו מיך אזוי שװער געשטראפט, דערפאר װאס װעלכע איך האב גימייסטען מורא געהאט דאס האב איך נישט געקענט אויסמיידען, װאס זאל איך איצט אנהויבען צו טון? װע רועט מיר איצט עפעס העלפען.

לייב פייערשטיין האט זיך צעװיינט װי א קליין קינד, ער האט זיך צוכליפעט און זיך גארנישט געקענט בערוהיגען און אין מוח האט זיך איהם געמישט און זיין פאנטאזיע האט שוין געזעהען װי זיין טאכטער װערט געפייניגט פון אויסװאורפען, װי זי װערט פערקויפט צום ערשטען בעסטען מאטסער-שוין, ער האט שוין געזעהען װי זיין טאכטער פערשילט זיך איהרע יונגע יאהרען און חזרט כסדר איבער:

— אלץ מיין טאטע, אלץ ער, דאס איז איהם איינגעפאלען מיך אװעקצושיקען פון לאדז, איך האב איהם געשאדט צום יחוס, האט ער מיך געלאזען אויף הפקר, אזוי האט איהם געדוכט אין די אויערען זיין טאכטער'ס שטימע, דער קאפ האט איהם געהאקט װי מיט האמערס, אז ער האט געמיינט דאס ער װערט משוגע, נאך עטליכע מינוט טראכטען האט ער זיך אביסעל בערוהיגט און געזאגט:

— אזוי װעל איך טון, אנדערש נישט, איך װעל איהם שוין איצט הארכען.

לייב האט זיך געקליבען ארויסצוגעהן.

— װאוהין גייסטו לייב, זעה באר װי אויפגערעגט דו ביזט, װי פערװיינט דו ביזט,

— איך געה צו בערגערן, ער מוז מיר איצט ארויסהעלפען פון מיין ביטערער לאגע, איך אליין בין שוין גארנישט פעהיג צו טון, איך האב איהם דעמאלט נישט געהארכט, פין איך אזוי שװער געשטראפט געװארען.

פייערשטיין האט מיטגענומען דעם בריף און איז װי געלאפען צו בערגער'ן.

בערגער איז געװען ביי זיך אינדערהיים, װען פייערשטיין איז צו איהם אריינגעקומען האט בערגער קוים אויפגעהויבען דעם קאפ און א קוק געגעבען אויף איהם.

— בערגער, איהר מוזט מיר העלפען, איך געפין זיך אין א שרעקליכער לאגע, איהר מוזט מיר העלפען, איך װעל הארכען אלץ װאס איהר װעט מיך הייסען, גיט מיר אן עצה, גיט מיר א עצה, ליבער פריינד בערגער.

— קודם כל מוזט איהר זיך בערוהיגען, אנדערש װעל איך גארנישט רעדען מיט אייך, ביי אייער איצטיגען צושטאנד װעט איהר אפילו נישט פעהיג צו דערצעהלען װאס ס'איז פארגעקומען, איך פערשטעה, אז ס'האנדעלט זיך װעגען אייער טאכטער....

— יא בערגער, טאקע װעגען מיין טאכטער, איך האב אייך דעמאלט נישט געפאלגט, בעצאהל איך זעהר טייער דערפאר.

— דאס איז אייער טאכטער, און איהר האט געהאט רעכט מיך יא צו פאלגען אדער נישט צו פאלגען, אבער איצט דערצעהלט מיר װעגען װאס האנדעלט זיך.

בערגער'ס פנים האט זיך נישט געענדערט, זיינע ליפען האבען זיך אפילו נישט פערקרומט, הגם ער האט געװאוסט װעגען אלץ װאס טוט זיך מיט פייערשטיינס טאכטער.

— נו, דערצעהלט פייערשטיין, װאס פארא צער האט איהר געװאלט פון מיר.

(פארטזעצונג קומט).

צי ווייסט די יודישע געזעלשאפט?
(אויפרוף)

ד״ר מאקס נארדוי האט בשעתו געגעבען א פאראדאקסאלען פארשלאג: אוועקשיקען קיין א״י ישראל אנ׳ארבייטס-ארמעי פון א האלב מיליאן יודישע יונגעלייט, וועלכע זאלען זיך בעשעפטיגען מיט פראדוקטיווער ארבייט, בויען שאסייען, באהנען, טריקענען זומפען, בויען הייזער, פלאנצען וועלדער, פרדסים א. אז. וו. און דאס יודישע פאלק זאל זיי אויסהאלטען, פונקט אזוי ווי אנדערע פעלקער האבען אויסגעהאלטען אין פערלויף פון 4 יאהר מלחמה אזעלכע ריזיגע ארמעען, מ׳וועט בויען ארץ-ישראל און האבען שנעל א יודישע מעהרהייט אין א״י. מ׳האט איהם אויסגעלאכט און פערבאקלעסיגט זיין פארשלאג, און ס׳קען זיין, ווען מ׳בעמט זיך אפיסעל ערנסט צו זיין פאראדאקסאלען פארש׳לאג, וואלטען מיר פיל וויטער געהאלטען מיט׳ן אויפבוי פון א״י ווי מיר שטייען איצט.

אבער וואס געווען — איז פערביי! מיר מוזען זעהען פערמעסטערן דאס, וואס עס לאזט זיך און ס׳איז בעסער שפעטער איידער קיינמאל נישט.

די גאנצע יודישע עפענטליכקייט ווייסט גאנץ גוט, אז די 35 טויזענד יודישע ארבייטער אין א״י איז דער פונדאמענט פון יודישען ישוב און נאך פריש זענען אין אונזער זכרון די פאסירונגען פון יאהר 1929 און אפילו פון 1920-21. א דאנק דער יודישער ארבייטערשאפט איז דער ישוב געראטעוועט געווארען. און וואלטען דאן געווען נישט 35 טויזענד, נאר דאס דאפעלטע, וואלטען אפשר די פינסטערע כחות, וואס האבען ארויסגערופען יענע געשעהעניש׳ען נישט געוואגט ארויסצוקריכען פון זייערע בעהעלטעניש און דערפיהרען צו דעם, וואס ס׳האט דעמאלט פאסירט. דער ארבייטער-ישוב האט שטאלץ און מוטיק אפגעשטויסען דעם אנגריף, אבער מיר דארפען זיך נישט פערשטעלען די אויגען און זאגען: אויף שטענדיג... די פינסטערע כחות ליידען כסדר און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועלען זיי מאכען וואהרשיינליך ווייטערע פרובען.

פון אזעלכע פאסירונגען, פערהיטען קענען מיר נאר מיט א מעכטיגען שטראם פון א חלוצישער עליה פון א שטארקער ארבייטער-יוגענד, וועלכע ווערט אויסגעבילדעט צו גיין נאך א״י. דאס איז אונזער לעגיאן מיט וועלכען מיר וועלען דעמאנסטרירען אונזער שטארקען כח. דאס איז א פריהענס-לעגיאן, אנ׳ארבייטס-לעגיאן, וואס וועט זיך נישט אפשטעלען פאר קיין שום שטערונגען און וועט שוין בעפינען זיין וועג נאך א״י.

אט דער לעגיאן געפינט זיך שוין אין די פיל טויזענדער און אלע לעגערן אין די רייהען פון „החלוץ״ און אין די פערשידענע קבוצים און קבוצות. א סך צו ארבייט-שטרעבענדע קינדער אויסגעצערטעלטע און אויסגעאיידעלטע פון טאטע מאמע מיט אפגעהיטענע, צישערדיגע, יונגע בליטע, אבער זיי זעהען פאר זיך נישט קיין אנדער וועג און קיין אנדער ציל אין לעבען. אלע וועגען — פערשטעלט אלע טירען — פערמאכט! און מיט אמאל ענטפלעקט זיך זיי די גאנצע גרויסקייט פון דער יודישער טראגעדיע, איין און איינציגע לייזונג אבער איז פאר זיי יוגענד פערהאן — ארץ ישראל! דורכ׳ן „החלוץ״

— אויף הכשרה, פארבעריטען זיך גייסטיג און פיזיש, מוכשר ווערען צו דער עליה נאך א״י.

פערהאן אויך אבער צווישען זיי — צווישען דעם לעגיאן חלוצים א. א. פיל ארבייטער פערהארטעוועטע, צו שווערער ארבייט צו געוואוינטע, גוטע פאכמענער אויף אלע געביטען. ארויסגעשטויסען פון זייערע ארבייטס-פלעצער צוליב׳ן קריזיס און אנטי-סעמיטיזם, די פאבריקען און ווערקשטעלען פאר זיי געשלאסען, עמיגראציע אין אלע לענדער אפגעשטעלט, פעהלט זיי אויס ברויט צו עסען און לופט צו אטעמען, שטעהט ווידעראמאל פאר זיי די יודישע טראגעדיע אין גרויסען פערנעהם. און אט די יודישע ארבייטער-יוגענד האט אויך נישט קיין אנדער אויסוועג און קיין אנדער וועג נאר דער איין און איינציגער וועג זייערער איז — אנ׳ארבייטער לעבען אין א״י. אויב אבער די ארבייטער-יוגענד האט שוין א די פיזישע הכשרה, מוז זי אבער מוכשר ווערען גייסטיג פאר א״י. און די יקבוצים פון „החלוץ״ איז טאקע א גוטער שמעלץ-טאפ. ס׳ווערען צונויפגעשמאלצען אין איהר אי די אויסגעאיידעלטע, צארטע טאטע-מאמע קינדער אי די פערארעמטע ארבייטער-יוגענד, אלץ פאר איין ציל! ס׳ווערט ערצויגען דער גרויסער שטארקער יודישער ארבייטס-לעגיאן פאר א״י און די קוזשניעס פון קבוצים-לעבען.

קבוץ-לעבען איז נישט אזוי איינפאך, וויביג געשען ווייסען, וואס עס איז אזוינס א קבוץ-לעבען. קודם כל מוז דער חבר אדער חברה שטיין אויף א זעהר הויכען מאראלישען ניוואָ, בעקעמפען און אונטערדריקען אין זיך יעדען שיין פון עגאאיזם, זיין צוגעבונדען, פאטערליך, חבריש צו יעדען מיט-גליד פון קאלעקטיוו פיהרען אנ׳אידעאלען ברידער-און שוועסטער-לעבען, פערבעסערען און פערשענערען דאס שווערע, און הארטע קבוץ-לעבען, וואס אנבעטרעפט דער מאטעריעלער זייט פון קבוץ-לעבען ווערט געפיהרט א געמיינזאמע ווירטשאפט, קאסע, והאויבונג א. ד. גל.

אט אזא קבוץ אונזער׳ן נאמען „קבוץ-באראכאוו״ געפינט זיך איצט זייט א קורצער צייט אין לאדז, פארלויפיג זענען דיי אין דער צאהל פון עטליכע צעהנדליג מאן, בחורים און בחורות, אבער לאזט די צווייטע יודישע שטאט אין פוילען מוז און דארף זיין אנ׳ארבייטס — און הכשרה-פלאץ פאר הונדערטער קבוץ-חברים! צוערשט זענען זיי אהער געקומען עטליכע חברים, זיי האבען אויסגעטראטען דעם וועג פאר עטליכע צעהנדליג, זיי ארבייטען אלס גוטע פאכמענער און פערשידענע פאכען אלס שלאסער, טישלער, שניידער, שוסטער, געוויסענהאפט פיהרען זיי אויס די ארבייט, וואס מ׳גיט זיי איבער, זיי זענען אויך בעשעפטיגט אין פערשידענע פאבריקען טארטאקען וו׳ אויך ביי שווארצע ארבייט, קאנאליזאציע, בוי און מוע ער ארבייט.

דער אנהויב איז געווען זייער שווער: געשלאפען אין „החלוץ״-לאקאל אויף הארטע בענק, נישט דערעסען ביז וואנען מיר האבען בעקומען פאר׳ן קבוץ-באראכאוו א צייטווייליגע בונם׳דיגע וואוינונג אויף דער אגראהאנא 9 ביי ה׳ פייוועל טרובאוויטש, וועלכער ווייזט ארויס א געהעריגע פערשטענדניס פאר דער זאך און איז גרייט אויך ווייטער צו שטיין צו הילף ביים פונאנדערוואוקס און ענטוויקלונג פון קבוץ.

דער פונדאמענט פאר׳ן קבוץ איז געלייגט גע-ווארען און איצט ערווארטען מיר פון דער יודישער געזעלשאפט אז זי צו העלפען בויען דעם גראנדיעזען בנין פון קבוץ-באראכאוו אין לאדז.

אין נאמען פון דער צייטווייליגער קאמיסיע ביים קבוץ באראכאוו

יצחק גאלדין.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט= און ווענערישע קראנקהייטען, מענער = שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

גאלדענער טיי-סערוויז פון צאר ניקאלאי
(פון א רייזע) — פון ב. סמאליאר

אנ׳אמעריקאנער אנגעזעהענער יודישער טוער, איינער, וואס איז געקומען קיין מאסקווע געשעפט-ליך איינגאנצען אויף א וואך צייט — טעלעפאנירט מיר:

— איהר ווילט — זאגט ער — איז קומט ארי-בער צו מיר אין האטעל, וועל איך אייך ווייזען, וואס איך געה איינהאנדלען דא אין מאסקווע.

— גוט — שטים איך איין.

מיר טרעפען זיך אין זיין האטעל ארום 7 א זייגער פארנאכט.

— נו, — זאגט ער צו מיר א צופרידענער — איך וויל אייך דערצעהלען וועגען מיין נייעם מסחר וואס איך האב דא היינט אנגעפאנגען צו פערהאנ-דלען. וועגען דעם מסחר מיט איינעם פון די היגע קאמיסיאנס-מאגאזינען.

— איך האלט איצט ביים אבקויפען א גאלדע-נעם טיי-קאמפלעט, וואס האט בעלאנגט צו דעם צאר ניקאליי... דעם צאר׳ס געשיר... צוויי און דרייסיג שטיק געשיר מיט דעם צאר׳ס מאנאגראמע אויסגראווירט. צוויי און דרייסיג טעפעלעך, לעפע-לעך, טשייניקלעך, צוקער-פושקעס. אלע-ריין גאלד. אלע-זעלטענע אנטיקען. אלע — ווערטפולע קונסט.

— פאר דעם דאזיגען זעלטענעם, צארישען טיי-סערוויז — זעצט ער פאר מיר צו דערצעהלען — וויל מען אין קאמיסיאנס מאגאזין דריי טויזענד אמעריקאנער דאלאר. דריי טויזענד דאלאר מזומן געלד. צוויי טויזענד האב איך אנגעבאטען גלייך אויפ׳ן פלאץ. פאר נאך פינף הונדערט דאלאר וועט מען עס מיר מסתמא פערקויפען. מיר האבען אפ-געמאכט צו טרעפען זיך אכט א זייגער אין אוונט, כדי זיך אויסרינגען ענדגילטיג אויף א פשרה׳דיגען פרייז.

— אבער ווי אזוי קומט איהר בכלל גאר צו אזא קניה? — דריק איך אויס מיין וואונדער.

— איך ווייס אליין נישט — איז דער אמערי-קאנער זיך מודה — איך האב אינדערפריה נישט גע-האט וואס צו טון... האב איך גענומען א שפאציר, געשפאצירט איבער די גאסען און בעקוקט די שאפ. בעטראכט די מענשען, די געשעפטען, די שוי-פענסטער. . אין איינעם פון די שוי-פענסטער האב איך בעמערקט זעלטען שעהנע שמוק זאכען. ניטע מתנות פאר מיין פרוי און פאר מיין טאכ-טער... בעמערקט די דאזיגע זאכען, בין איך ארי-איינגעוועניג איז געשעפט זיי אנקוקען... אנגעפאנגען אנקוקען די מתנות פאר מיין פאמיליע האט מען מיר שוין געוויזען דעם היסטארישען טיי-סערוויז. געצייגט און געזאגט, אז פאר דריי טויזענד דאלאר קאן איך איהם קריגען. דריי טויזענד דאלאר פאר אזא קאמפלעט פון גאלדענע חפצים איז א ווילדע מציאה. דאס גאלד אליין האט די ווערט ס׳געלד, אפגערעדט שוין פון דער קונסט-ארבייט, אפגערעדט שוין דערפון, וואס דער קאמפלעט האט א ריין היסטארישען ווערט, א מוזעאום-ווערט..

— די בעסטע מתנה וואס איך קאן ברענגען אהיים!..

דער טיי-סערוויז שטעהט אויף א זייטיגען טיש גרייט און פערטיג צום פערפאקען. ער בע-שטעהט ווירקליך פון צוויי און דרייסיג גאלד גע-טאקטע קינסטלערישע שטיק. און איז ווירקליך א ציהרונג. אויף יעדען שטיק איז אויסגעקריצט די מאנאגראם פון צאר ניקאלאי, צוזאמען מיט זיין צארישען הערב.

— אלזא, צוויי טויזענד דאלאר! — פאנגט מיין אמעריקאנער יוד זיך אן געשעפטסמעסיג צו דינגען.

דער פערוואלטער שמייכעלט. ער דארף נישט זיין קיין איבעריגער פסיכאלאג צו רערקענען, אז דער יוד וועט געבען מעהר. קוקט ער אויפ׳ן קונה אוןווארפט א בליק אויפ׳ן סערוויז און איינפאר-מירט מיין אמעריקאנער, אז אין א קאמיסיאנס-מאגאזין אין סאוויעט-רוסלאנד געהט נישט קיין דינגען זיך.

— דריי טויזענד דאלאר איז דער פרייז, און דריי טויזענד דאלאר מוז איך פאר דעם דאזיגען טיי-סערוויז צושטעלען — פוילט ער זיך נישט אויפצוקלערען.

— אבער דריי טויזענד דאלאר איז דאך איצט אנ׳אוצר מיט געלד. ווער וועט אין די איצטיגע קריזיס-צייטען אייך געבען דריי טויזענד דאלאר פאר אזא לוקסוס-זאך? — נעהמט מיין פריינד דעם קריזיס צו הילף.

— מען וועט שוין געבען — איז דער פער-וואלטער ביי זיך גאנץ רוהיג.

דאך לאזט ער שפעטער אראבריינגען צוויי הונדערט דאלאר, און דער מסחר ווערט געשלאסען פאר אכט און צוואנציג הונדערט דאלאר.

דעם געקויפטען טיי-סערוויז וועט דער „אמ-טארג״ אין ניו-יארק שוין צושטעלען דירעקט צו איהם אהיים. ער דארף איהם מיט זיך נישט פיהרען...

פראיעקט
פון נייע געזעצען איז ראדיא-וועזען

די אומגעהויערע שנעלע ענטוויקלונג פון ראדיא אויף דער גאנצער וועלט, האט געטראפען די פער-שידענע געזעצגעבונגען פון די מלוכות פולשטענדיג נישט צוגעגרייט צו דעם נייעם קאמפלעקס פון יו-רידישע פראגען, וואס זענען א דאנק דעם ראדיא ענטשטאנען. פון די בעזונדערע פארשריפטען און פעראָרדנונגען, וואס זענען נוגע ראדיא האט זיך געשאפען אזא שרידישער לאבירינט און כאאס, אז אפילו געניטע יוריסטען אריענטירען זיך שוואך אין דעם מבול פון פאראגראפען, וואס זענען זיך אפטמאל סותר איינער דעם אנדערען.

אויך אין פוילען איז די לאגע פון ראדיא-געזעצגעבונג נישט בעסער געווען. פון אנהויב האט מען די ראדיא-פראגען אונטערגעווארפען די פארשריפ-טען פון טעלעגראף און טעלעפאן. באלד האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז ראדיא פערמאגט אזעלכע ספעציפישע אייגענשאפטען, וועלכע דאס געזעץ האט נישט געקאנט פאראויסזעהן. אזוי, למשל, זענען ענטשטאנען פראגען וועגען פערשידענע שטערונגען ביים ראדיא-אויפנאהם, פראגען געמיינזאמע אנ-טענעס, ראדיא-ציענטראלען און פיל אנדערע פרא-גען, וואס זענען נאך נישט איינגאנצען ארומגענומען געווארען דורכ׳ן געזעץ.

כדי ארויסצופיהרען די געזעצגעבונג בנוגע ראדיא פון הערשענדען כאאס איז מיט א קורצער צייט צוריק געשאפען געווארען א ספעציעלער יו-רידישער קאמיטעט פאר ראדיא-ענינים. זיין אויפ-גאבע בעשטעהט טאקע אין שאפען א רייה פון געזע-צען און פארשריפטען, וואס זאלען ארומנעהמען דעם גאנצען קאמפלעקס פון יורידישע פראגען, וואס האבען א שייכות מיט ראדיא.

פארזיצער פון דעם דאזיגען יורידישען קא-מיטעט איז אדוו. הענריק קאניץ, וועלכער איז גע-ווען וויצע-פארזיצער פון איבער-נאציאנאלען ראד-יא-קאנגרעס אין ליעזש אין יאהר 1930. צום דא-זיגען יורידישען קאמיטעט געהערען עטליכע פאר-שטעהערס פון יוסטיץ- און פאסט-מיניסטעריומס, ווי אויך עטליכע אדוואקאטען ספעציאליסטען פון ראדיא-וועזען א דאנק וועלכע די ראדיא-הערער וועט לען געפינען דעם געהעריגען יורידישען שוץ, כדי צו קענען ווי געהעריג פערטיידיגען זייערע אינטע-רעסען.

בעמיש-באקטעריאלאגישער
לאבאראטאריום
Inż. Chem. F. SZAC
פיעטריקאווער 37, טעל. 230-85
אלע ארט מעדיצינישע אנאליזען
פון אורין, צואה, פלעגמע, בלוט, מכות און שליימען.

Dr. Rachela Lewi
ul. Zeromskiego 24, tel. 142-72
צוריקגעקעהרט

„1 מיליאן צרות״
פרעמיערע ביי די „ווילנער״

ס׳האט זיך געקענט דוכטען, אז וואלענטין קא-טאיעוו׳ס קאמעדיע „א מיליאן צרות״ וואס איז גע-שטעלט געווארען דורך דער ווילנער טרופע וועט נישט אויסנעהמען ביים טעאטער-עולם, דערפאר ווייל דאס מיליע, די אומגעבונג, די אטמאספערע, די טיפען פערמאגען — דאס אלץ איז פאר אונז איבגאנצען פרעמד, זייענדיג פולשטענדיג אפגעריסען פון רוס-לאנד זייט נאך דער רעוואלוציע. מיר קענען רוס-לאנד נאר פון לייענען און הערען און מיר אורטיי-לען וועגען דארטיגען לעבען נאר פון שטאנדפונקט פון אונזערע סימפאטיעס און געפיהלען. דאס אמת׳-דיגע לעבען אבער אין היינטיגען רוסלאנד קענען מיר נישט, און דעריבער האט זיך געקענט אויסדוכ-טען, אז די האנדלונג אין דער קאמעדיע וועט נישט ארויסרופען אונזער אויפמערקזאמקייט.

געשעהען איז אבער אנדערש, ווייל קאטאיעווס קאמעדיע איז אזוי גוט געבויט אזוי גוט אנגעשרי-בען מיט אזוי פיל פערשטענדניש, פאר וויץ און רמזים, פאר אנדייטונגען און האנדלונג, אז די קא-מעדיע פאר זיך אליין, נישט קוקענדיג אויף די פער-סאנאזשען „צייט און ארט פון האנדלונג, וועלכע איז אינטערעסאנט — ווערט צו זעהען.

פערשטענדליך איז די קאמעדיע אנגעשריבען טענדענציעז, פראָ-רעוואלוציאָ, און געגען דער צו-פוילטער קליינבירגערליכע מכלומרשטע אינטעליגענץ וועלכע האט זיך נישט געוואלט צופאסען צו די נייע בעדינגונגען, די הויפט-פיגור, דער צעבראכענער פסידאָ-אינטעליגענט עקוויפאזשעוו, האט פונקט געקענט זיין א טראגישע פיגור, ווי זי איז א קאמישע, טראגיש דערפאר ווייל קאטאיעוו האט באקעט אוועק געשטעלט דעם אמאליגען קליינבירגערליכען אינ-טעליגענט אין רוסלאנד אינגאנצען נאקעט, כדי אלע זאלען זעהען וויפיל בילדונג ער האט מ׳שטיינס-בעזאגט געהאט, וויפיל שכל ס׳האט איהם געפעהלט וויפיל איינרעדעניש ער האט געהאט און וויפיל פרעטענזיע צו אלעם און אלעמען און וויפיל ווילען צו געוועלטיגען איבער הערשען, הגם מיט א לעדיגען קאפ. קאמיש דערפאר, ווייל אין ליכט פון דער נייער רוסישער קולטור און ארבייט איז עקוויפאזשעוו אנ׳איבריגע קאמישע קאריקאטור, וועלכע פלאנ-טערט זיך נאר אומזיסט צווישען די פיס.

ביי קאטאיעוו און דער קאמעדיע איז אלץ וואס איז אויסגעוואקסען פון דער נייער קולטור, פריש, פרעהליך, געזונד און ערליך, אלץ וואס איז איי-בערגעבליבען פון אמאל איז באנאל, נאריש און קאמיש, ס׳פעהלען אויך נישט אין דער קאמעדיע קיין דינע, איידעלע אנצוהערענישען אויף די פעה-לערען און קוריאזען וואס קומען פאר אין סאוויעט-פערבאנד.

צו דעם אלעם האט נאך קאטאיעוו אין א „מיליאן צרות״ צוגעטראכט אזוי פיל באמת קאמישע סיטואציעס, אזוי פיל פערוויקעלטע סצענעס, אז מען הערט נישט אויף צו לאכען.

אויף דעם זעלבען אופן כמעט האבען די ווילנער אויפגעפאסט קאטאיעווס קאמעדיע (פאר וואס רופט מען עס וואדעוויל?) די רעזשי און דער ארטיסט ווייסליץ אליין האבען טאקע פון עקווי-פאזשעוו געמאכט א טראגי-קאמישער פיגור, וואס ווייס אליין נישט וואס ער טוט אויף דער וועלט.

ווייסליץ אין דער ראל פון עקוויפאזשעוו האט דאס אלץ פערשטאנען, אבער די ראל, הגם זי איז זעהר גוט דורך איהם געשפילט געווארען, איז נישט פאר איהם. בכלל זענען די ווילנער נאך נישט קיין קאמעדיען-ארטיסטען, וואס וואלטען בויטיג געווען צו א קאמעדיע פון אזא מאס, ווען שאפירא האט שוין געשאפען אפטיש א הערליכע פיגור, האט ער אבער איבערשארזשירט, אזוי אז מען איז מיד גע-ווארען צו קוקען אויף איהם.

אלע איבריגע ארטיסטען האבען געשפילט גוט, הגם אהן דעם בויטיגען טעמפא און פרעהליכקייט וואס בויטיגט זיך דא (אנ׳אויסנאהם פרל. גאלדענ-בערג).

אין אלגעמיין א ריינע, ציכטיגע און וואונדער-שעהנע פארשטעלונג פאר׳ן אויג און פאר׳ן שכל.

י. דאנקין.

דעטייל

הוירט — די — בעוואוסטע פעלד-בעטו „Palme-Patent"

Palma-Patent

וואָס זענען אַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט

מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר

ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך

מאַטראַצען געבעטע שאַטקאַווע, קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס, טאַפּטשאַנעס

בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק

לאדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 113-85

שייטלען — מיט — פאַריזער שרינדען

ווי אויך

פערטיגע שייטלען

ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט

און אַנדולאַציע

צו ביליגע פרייזען

ביי קערש, סקוועראַוואַ 15.

אַכטונג! קראַוואַטען-סוחרים!

אין דער בעוואוסטער פראַצ. פון ט. הערשקאָ-ווימש. ווערען אויסגעאַר-בייט קראַוואַטען, שליפּען, מושקעס, וויאָנזאַנקעס און שערצלעך. איך מאַך אויך איבער פון אַלטע קראַ-וואַטען אויף נייע צו זעהר ביליגע פרייזען.

ט. הערשקאָוויטש

וואָלבאַרסקא 31

אין הויף ליגקע אָפיציע 2-טען שטאָק.

לעכער

אויף דער מאַשין ווערען אויסגעגייט שרודמיעסקאַ 8.

יעדער איינציגער

האָט זיך אי-בערצייגט, אַז פאַר

מעבער

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז"וו

צאַהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געגוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 4—8 אָוועגד, פאַר פרויען פון 4—5 נאָכם. אין אַ ספּעציעלען וואַרטע-זאַל.

Dr. med.

W. Eychner

אַקושערין און פרויען-קראַנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4

(נעבען קינאָ „טשאַרי") טעל. 134-72

נעהמט אָן פון 2½ — 4 און פון 7 — 8 אָוועגד

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-אַרטאָפּעד

פאַלודניאַוואַ 9, טעל. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינגענע פּראַצאַווניץ פון זעטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: מוקלדעסע אויף פלאַטפוסען. קינסטלכע הענד און פיס, נאַרסעטען א. אז. ח.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

צאַהן-אַרצט

St. Gelberg

זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאַקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַ-לאַנישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט ראַסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. -- פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכם. נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען. זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג. בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען

ווייזיט 3 זל.

ביעס

פאַר בראַנדיעס אַנשטאַלטען פייערלעשער און מערלאַנען עמפּפעהלט

דיי אויסגעצייכנטע אַמעריקאַנישע אין פאַרב

104

טעל.: 241-24

„נעצלוקס"

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי

ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס

ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס (אָפּיצ-קאָנסטווע), שנעלער אויסקויף פון פאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויס'ן יאָהר 1932

ב. מאַן פעטריקאַוועער — 10 —

אויטאָגעניש שוויסונגען

מעטאַל-בעאַרבייטונגען

שלאָסעריי-אַרבייטען

מאַשינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאַנסטאַנטינער 11/13

השבת אבדה. ס'זענען פערלוירען גע-גענגען 3 דאָלאַרובקעס נ' 0.385.798, 0.385.799, 0.385.800, אויך באַרעס געלד —.750 זל. דאָס געלד איז געבאָרגט אַלס אַ נמילת חסד. האָט רחמנות און ברענגט עס מיר אָפּ קאַמיענאַ 16, ביי גרינבערג געגען אַ גוטע בעלוינונג. 5316

קליינע אַנאַנסען

1 זלאָטי

פאַר אַ אַנאַנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאַס טענס

עס ווערט געזוכט אַ גוטער ריכטעווער ביי ש. גראַציע, ווסכאָדניאַ 13, אין הויף. 5315

נוישיג אַ יונגעל צו מענער-בעשטעלט 1-טע סאָרט, וועלכער זאָל קענען עפּעס נייהען. גראָס-מאַנס-גאַס 3, ביי אייפּער. 5318

טיכטיגע אינקאַסענטען (קעס) און אַגענטען (קעס) אויף גוטע בעדינגונגען קענען בעקומען בע-שעפטיגונג ביי אַ גאַנגבאַר אַרטיקעל. צו ערפאָ-רען אין אַדם. פון דער צייטונג. 5269

לאַקאַלער

געאייגנעט אויף אַלעם. זעהר ביליג דירה-געלד איז אַוועקציגעבען אַ געמויערטע רעמיזע מיט אַ געמויערטען קעלער און מיט אַ שטוב צו-זאַמען 12 x 22 אין אַ בעלעבטען פונקט. צו ער-פאָהרען זגערזשער 49 ביי ה. פריינדליך. 5307

צו פערדינגען אַ געשעפטס-לאָקאַל אויף נאָ-וואַמיעסקאַ 4. צו ערפאָהרען אין דער עקספּעדיציע

BUDKA-PLAC na materjały opałowe poszukiwane. — Oferty sub „Węgiel" do Fuchsa, Piotrkowska 50. 5320

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר מראַנקע אויף קילעס פאַר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאַליסעס אין גוף פאַר הויטערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָד ווערט גרויס אויי הי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאָפּ און עס פעלט אַרויס אין דעם פיס און דער קראַנקער אין אַן אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל גוטענע הייל פאַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פּראָפעסאָרען פון מוניע בע-גענדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראָכירעווינער בעזייטיגען זיכער דעם שוערמטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס, לייטונגען פון הייל-גאַרסעטען און אַפּע-ראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַט-פיס. ספּעציעלע איינלעגען און די שוך קונסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען, שאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוועגד

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערענגליכע טרעטען פון די קראַנקע אין אַנגע-דונגס נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אינוועריטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בראַנאַטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַריש-לער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערונג פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאָגונג.

דעם ה' דור. י. ראַפּאָפּאָרט, דעם ספּעציאַליסט פון דער הייל-אָרטאָפּעדיע, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלבשאַנסקא 10, דאַנק איך הערצליך פאַר'ן אָפּרעטירען סדר קינד פון אַ שווערער פערקריפּלונג (פאַרשליוש פון די פיס) דורכ'ן פערלעגען אַ ספּעציעלען הייל-אָרטאָפּעדישען גאַרסעט לויט זיין מעסטע. דאָס קינד איז איצט געגעלוך בעזונד און גלייך.

(—) Szklarowie.

שייטלען — מיט — פאַריזער שרינדען

ווי אויך

פערטיגע שייטלען

ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט

און אַנדולאַציע

צו ביליגע פרייזען

ביי קערש, סקוועראַוואַ 15.

Dr. med. REICHER

פאַלודניאַוואַ 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג

קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוועגד.

זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

דר. מעד. בערמאַן

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה. מענער-שוועכע בעהאַנדלונג א. סעקסועלע בעראַטונג, נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אָוועגד. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פיעטריקאַוועער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוועגד. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. I. ROZENFELD

chor. uszu, nosa i gardła

przeprowadził się na

ul. Zawadzka № 8

tel 241-53. 5237

„SANATO"

בירורגיש-וועכנעריז-אַנשטאַלט

אַגראַראַוואַ 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אַבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון אַ געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויסזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַסאָוו

כירורגישע אָפּטיילונגען ד"ר מעד. ט. פאַנטאַר.

Dr. B. Robinzon

צוריקגעקעהרט

פיעטריקאַוועער 10, טעל. 131-86

נעמט אָן פון 3—4 נאָכם. און פון 6½—7½ נאָכם.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאָרם.

בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

בעהמט אַז די דרוקעריי פון

„נייעם פאַלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

אַנאַנסען-פּריז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „

זאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קלייגע אַנאַנסען בוז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַנאַנסען-פּריז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט אין טער מין פון די אַנאָנסן איז דער פערלאַג נ י ש ט פאַראַנט-וואָרטלך. די אַדמיג. איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufmen